

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM-10-105-12

Druk nr 1992 cz.1

Warszawa, 29 listopada 2013 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- **o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz zmianie ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych oraz niektórych innych ustaw z projektami aktów wykonawczych.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Obrony Narodowej.

Z poważaniem

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz zmianie ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 461, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13c ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do zakresu działania Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych w szczególności należy:

- 1) organizowanie i kierowanie systemem wsparcia logistycznego Sił Zbrojnych, w tym zabezpieczeniem logistycznym jednostek wojskowych użytych lub przebywających poza granicami państwa;
- 2) kierowanie procesem planowania i realizacji zadań wynikających z pełnienia funkcji państwa-gospodarza (HNS) i państwa wysyłającego;
- 3) zarządzanie obroną terytorialną, wydzielonymi siłami inżynierii wojskowej i obrony przed bronią masowego rażenia;
- 4) dowodzenie podległymi związkami organizacyjnymi i jednostkami wojskowymi, niewydzielonymi w podporządkowanie Dowódcy Operacyjnego Sił Zbrojnych;
- 5) zarządzanie i przeprowadzanie kontroli podległych związków organizacyjnych i jednostek wojskowych na zasadach i w trybie określonych w przepisach o kontroli w administracji rządowej;
- 6) planowanie oraz realizacja mobilizacyjnego i operacyjnego rozwinięcia podległych związków organizacyjnych i jednostek wojskowych;
- 7) szkolenie podległych związków organizacyjnych i jednostek wojskowych;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa oraz ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1101, 1407 i 1445 oraz z 2013 r. poz. 852.

- 8) wykonywanie zadań związanych z udziałem oddziałów i pododdziałów wojskowych w zwalczaniu klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków, ochrony mienia, akcjach poszukiwawczych oraz ratowania lub ochrony zdrowia i życia ludzkiego, a także w oczyszczaniu terenów z materiałów wybuchowych i niebezpiecznych pochodzenia wojskowego oraz ich unieszkodliwianiu, a także w realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego;
  - 9) współpraca z innymi organami i podmiotami w sprawach związanych z obronnością państwa.”;
- 2) w art. 14 w ust. 3 po pkt 5c dodaje się pkt 5d w brzmieniu:
„5d) organizowania szkoleń lub kursów dla żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe w celu nabywania przez nich kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych, w tym wykorzystując również współpracę z pracodawcami zatrudniającymi tych żołnierzy oraz ich potrzeby i możliwości;”;
- 3) w art. 39 w ust. 1 pkt 7 otrzymuje brzmienie:
„7) kształcenie w celu zdobycia kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych na podstawie umowy zawartej z wojskowym komendantem uzupełnień, o której mowa w art. 132a ust. 3, albo skierowania określonego w art. 132b ust. 2 – na czas tego kształcenia.”;
- 4) w art. 44a:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. Osobę powoływaną do czynnej służby wojskowej, z wyłączeniem służby, o której mowa w art. 59 pkt 6, oraz żołnierza rezerwy, który złożył wniosek o zawarcie kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych, wojskowy komendant uzupełnień kieruje do wojskowej pracowni psychologicznej na badania psychologiczne w zakresie braku przeciwwskazań do pełnienia czynnej służby wojskowej na stanowisku wymagającym szczególnych predyspozycji psychofizycznych.”;
  - b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:
„1a. Żołnierza w czynnej służbie wojskowej oraz żołnierza wykonującego obowiązki w ramach Narodowych Sił Rezerwowych dowódca jednostki wojskowej może skierować do wojskowej pracowni psychologicznej na badania psychologiczne w zakresie braku przeciwwskazań do dalszego pełnienia czynnej

służby wojskowej lub do pełnienia czynnej służby wojskowej na stanowisku wymagającym szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

1b. Badania psychologiczne obejmują ocenę sprawności intelektualnej, cech osobowości, sprawności psychomotorycznej oraz poziomu dojrzałości emocjonalnej i społecznej. W przypadku służby wymagającej szczególnych predyspozycji psychofizycznych obejmują one również ocenę sprawności funkcjonowania w sytuacjach trudnych i stresowych oraz ocenę sposobu działania i podejmowania decyzji w sytuacjach zagrożenia.”,

c) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. O skierowaniu do wojskowej pracowni psychologicznej wojskowy komendant uzupełnień lub dowódca jednostki wojskowej informuje kierownika tej pracowni.

3. Kierownik wojskowej pracowni psychologicznej informuje wojskowego komendanta uzupełnień lub dowódcę jednostki wojskowej o niestawiennictwie skierowanego do wojskowej pracowni psychologicznej.”,

d) ust. 5–7 otrzymują brzmienie:

„5. Orzeczenie psychologiczne wojskowej pracowni psychologicznej doręcza się na piśmie badanemu i wojskowemu komendantowi uzupełnień lub dowódcy jednostki wojskowej.

6. Od orzeczenia psychologicznego wojskowej pracowni psychologicznej przysługuje badanemu oraz wojskowemu komendantowi uzupełnień lub dowódcy jednostki wojskowej odwołanie do wojskowej pracowni psychologicznej będącej organem wyższego stopnia.

7. Orzeczenia psychologiczne wojskowych pracowni psychologicznych wyższego stopnia są wiążące dla wojskowego komendanta uzupełnień i dowódcy jednostki wojskowej.”,

e) uchyla się ust. 8 i 9,

f) po ust. 10 dodaje się ust. 10a w brzmieniu:

„10a. Kontrolę wykonywania i dokumentowania badań psychologicznych oraz wydawania orzeczeń psychologicznych przeprowadzają wojskowe pracownie psychologiczne będące organem wyższego stopnia.”,

g) ust. 12 otrzymuje brzmienie:

„12. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb odwoływania się od orzeczeń psychologicznych,
- 2) tryb kontroli wykonywania i dokumentowania badań psychologicznych oraz wydawania orzeczeń psychologicznych,
- 3) sposób postępowania z dokumentacją związaną z badaniami psychologicznymi,
- 4) wzór orzeczenia psychologicznego, z wyjątkiem wzoru orzeczenia dotyczącego badań kierowców i osób ubiegających się o uprawnienia do kierowania pojazdami oraz wykonujących pracę na stanowisku kierowcy – uwzględniając właściwość wojskowych pracowni psychologicznych, potrzebę zapewnienia jednolitej procedury kontroli i jednolitości wydawanych orzeczeń oraz konieczność zapewnienia należytej ochrony dokumentacji związanej z prowadzeniem badań psychologicznych.”;

5) w art. 45 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoby uznane za zdolne do czynnej służby wojskowej i podlegające obowiązkowi odbycia zasadniczej służby wojskowej wojskowy komendant uzupełnień przeznaczają do służby, uwzględniając potrzeby Sił Zbrojnych, orzeczenie właściwej komisji lekarskiej oraz stosownie do potrzeb orzeczenie psychologiczne, kwalifikacje zawodowe, a także, w miarę możliwości, życzenia tych osób.”;

6) w art. 49:

a) w ust. 2c pkt 13b otrzymuje brzmienie:

„13b) dotyczące orzeczeń psychologicznych;”;

b) w ust. 2f pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) centralnej ewidencji kierowców – z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych;”;

7) art. 53 otrzymuje brzmienie:

„Art. 53. 1. Osoby podlegające obowiązkowi czynnej służby wojskowej są obowiązane do zgłaszania wojskowym komendantom uzupełnień zmian miejsca pobytu (zamieszkania), imienia, nazwiska, wykształcenia i zawodu, a także wyjazdu za granicę na okres dłuższy niż trzy miesiące oraz powrotu z tego wyjazdu.

2. Osoby podlegające obowiązkowi czynnej służby wojskowej, które:

- 1) nie stawiły się do kwalifikacji wojskowej – od dnia 1 stycznia roku kalendarzowego, w którym kończą dziewiętnaście lat życia, albo
- 2) zostały powołane do odbycia czynnej służby wojskowej lub szkolenia w obronie cywilnej albo służby zastępczej – od dnia doręczenia karty powołania (karty skierowania) do tej służby

– są obowiązane uzyskać zezwolenie wojskowego komendanta uzupełnień właściwego ze względu na miejsce pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące na wyjazd i pobyt za granicą. We wniosku o zezwolenie na wyjazd i pobyt za granicą należy wskazać planowany termin wyjazdu i powrotu oraz kraj wyjazdu. Do postępowań w sprawach wydawania zezwoleń na wyjazd i pobyt za granicą stosuje się ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 267).

3. Żołnierze rezerwy, którym nadano przydział mobilizacyjny, osoby, którym nadano pracowniczy przydział mobilizacyjny, oraz osoby, którym wydano karty powołania, z wyjątkiem żołnierzy rezerwy, mają obowiązek powiadomienia wojskowego komendanta uzupełnień osobiście, przesyłką poleconą lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej:

- 1) o zmianie miejsca pobytu stałego lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące – w dniu zameldowania lub wymeldowania;
- 2) o wyjeździe za granicę z zamiarem pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące – w dniu wyjazdu, oraz o powrocie z tego pobytu – w ciągu czterech dni od dnia powrotu;
- 3) o adresie do korespondencji, w przypadku wyjazdu z miejsca pobytu stałego na pobyt czasowy trwający ponad trzy miesiące na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

4. Osoby, o których mowa w ust. 3, dokonując powiadomienia wojskowego komendanta uzupełnień osobiście, są obowiązane przedstawić książeczkę wojskową lub dokument potwierdzający tożsamość oraz kartę mobilizacyjną.

5. Żołnierze rezerwy, którym nadano przydział kryzysowy, mają również obowiązek powiadamiania dowódcy jednostki wojskowej, w sposób ustalony z tym dowódcą, o aktualnym adresie korespondencyjnym lub sposobie ich zawiadamiania o sprawach związanych z nadanym przydziałem kryzysowym.

6. Żołnierze zwolnieni z zasadniczej służby wojskowej przedterminowo, w trybie określonym w art. 90, są obowiązani do uzyskania zezwolenia dowódcy jednostki wojskowej na zmianę miejsca pobytu; obowiązek ten trwa do czasu przeniesienia do rezerwy.”;

8) w art. 58 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. W przypadku kobiet, które złożyły wniosek o zawarcie kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych lub zawarły taki kontrakt, lub pozostających na przydziale kryzysowym i wykonujących obowiązki w ramach Narodowych Sił Rezerwowych albo które złożyły wniosek o powołanie do służby przygotowawczej, obowiązek służby wojskowej ulega zawieszeniu na okres ciąży oraz w okresie sześciu miesięcy po porodzie.”;

9) w art. 59a:

a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Przydział mobilizacyjny, o którym mowa w ust. 1, może zostać nadany również żołnierzowi w czynnej służbie wojskowej oraz pełniącemu zawodową służbę wojskową lub służbę kandydacką w dniu jego zwolnienia z tej służby, ze skutkiem następującym po dniu zwolnienia ze służby.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Przydziały mobilizacyjne oraz pracownicze przydziały mobilizacyjne nadaje oraz uchyla wojskowy komendant uzupełnień, działając w porozumieniu z dowódcą jednostki wojskowej.”,

c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Kartę mobilizacyjną wojskowy komendant uzupełnień doręcza w trybie, o którym mowa w art. 52, albo w trybie określonym w art. 39 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego.”,

d) po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Kartę mobilizacyjną można również doręczyć żołnierzom w czasie pełnienia lub odbywania czynnej służby wojskowej oraz pełnienia zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej w miejscu pełnienia służby, a pracownikom zatrudnionym w jednostkach wojskowych – w miejscu pracy. Żołnierzom rezerwy, którym nadaje się przydziały kryzysowe, kartę mobilizacyjną można doręczyć razem z kartą tego przydziału.”,

e) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb i warunki nadawania i uchylania przydziałów mobilizacyjnych oraz pracowniczych przydziałów mobilizacyjnych oraz warunki, jakie powinni spełniać żołnierze rezerwy, pracownicy lub inne osoby niebędące pracownikami do przeznaczenia ich do czynnej służby wojskowej lub pracy w jednostkach wojskowych w razie ogłoszenia mobilizacji lub w czasie wojny, uwzględniając współdziałanie wojskowego komendanta uzupełnień i dowódcy jednostki wojskowej oraz konieczność zapewnienia mobilizacyjnego rozwinięcia Sił Zbrojnych;
- 2) wzory kart mobilizacyjnych zawierających datę ich wydania, organ wydający, dane osobowe żołnierza rezerwy, pracownika lub innej osoby niebędącej pracownikiem, w tym stopień wojskowy, imię i nazwisko, dane jednostki wojskowej, w tym nazwę, adres, numer mobilizacyjny, pododdział, przydział mobilizacyjny lub pracowniczy przydział mobilizacyjny, a także termin i miejsce stawienia się do jednostki wojskowej, pouczenie o skutkach uchylania się odpowiednio od obowiązku czynnej służby wojskowej lub pracy, sposób postępowania w razie utraty karty oraz w przypadku niemożności stawienia się do miejsca określonego w tej karcie, a także wykaz przedmiotów użytku osobistego, które żołnierz rezerwy, pracownik lub inna osoba niebędąca pracownikiem powinna zabrać ze sobą, stawiając się do jednostki wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, uwzględniając konieczność zachowania możliwie prostej formy wzorów.”;

10) art. 59b otrzymuje brzmienie:

„Art. 59b. 1. Żołnierzom rezerwy mogą być nadawane w czasie pokoju przydziały kryzysowe na stanowiska służbowe, określone w etacie jednostki wojskowej.

2. Warunkiem nadania przydziału kryzysowego jest zawarcie kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych, zwanego dalej „kontraktem”, między żołnierzem rezerwy, żołnierzem w czynnej służbie wojskowej oraz żołnierzem pełniącym zawodową służbę wojskową lub służbę kandydacką, który ochotniczo zgłosił się do wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych i złożył wniosek do wojskowego komendanta uzupełnień o zawarcie kontraktu oraz spełnia warunki do jego zawarcia, a dowódcą jednostki wojskowej,

w której ma być nadany ten przydział. Wniosek może być złożony za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

3. Wniosek o zawarcie kontraktu może być wycofany albo można odmówić zawarcia kontraktu. Odmowa poddania się badaniom lekarskim lub psychologicznym, niestawienie się w określonym terminie w wojskowej komisji lekarskiej, wojskowej pracowni psychologicznej lub w jednostce wojskowej jest równoznaczne z wycofaniem wniosku.

4. Kontrakt może być zawarty, jeżeli występują potrzeby uzupełnieniowe Sił Zbrojnych uzasadniające nadanie przydziału kryzysowego.

5. Kontrakt zawiera:

- 1) oznaczenie stron – stopień wojskowy, imię i nazwisko oraz nazwę stanowiska służbowego dowódcy jednostki wojskowej, a także stopień wojskowy, imię i nazwisko, imię ojca, adres zameldowania, serię i numer dowodu tożsamości oraz numer PESEL żołnierza, który ochotniczo zgłosił się do wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych;
- 2) datę i miejsce podpisania;
- 3) określenie dnia przyjęcia obowiązków, wynikających z nadania przydziału kryzysowego, oraz dnia, do którego kontrakt obowiązuje;
- 4) określenie rodzaju stanowisk służbowych, na których będzie pełniona służba wojskowa – w przypadku powołania do niej, oraz prognozowanego okresu pełnienia służby i trybu powołania do niej;
- 5) zobowiązanie dowódcy do informowania żołnierza o terminach odbywania ćwiczeń wojskowych, z wyjątkiem ćwiczeń prowadzonych w trybie natychmiastowego stawiennictwa;
- 6) zobowiązanie żołnierza do odbycia ćwiczeń wojskowych przygotowujących do nadania przydziału kryzysowego oraz ćwiczeń wojskowych odbywanych w ramach tego przydziału, w tym ćwiczeń wojskowych rotacyjnych;
- 7) zobowiązanie żołnierza do przyjęcia przydziału kryzysowego w określonym terminie;
- 8) zobowiązanie żołnierza do stawienia się do czynnej służby wojskowej, do której powołanie następuje w trybie natychmiastowego stawiennictwa, w terminie określonym w zawiadomieniu w tej sprawie;

9) zobowiązanie żołnierza rezerwy do pełnienia okresowej służby wojskowej, w tym poza granicami państwa, oraz jego oświadczenie, że znane mu są zasady pełnienia tej służby.

6. Kontrakt może być zawarty z żołnierzem, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) nie był przeznaczony do służby zastępczej;
- 2) nie był karany za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego;
- 3) posiada wykształcenie co najmniej:
  - a) gimnazjalne – przewidziane dla stanowisk przeznaczonych dla szeregowych,
  - b) średnie – przewidziane dla stanowisk przeznaczonych dla podoficerów,
  - c) wyższe – przewidziane dla stanowisk przeznaczonych dla oficerów;
- 4) posiada przygotowanie zawodowe oraz kwalifikacje i umiejętności przydatne w Siłach Zbrojnych;
- 5) zaliczył sprawdzian z wychowania fizycznego;
- 6) pełnił służbę przygotowawczą i zdał egzamin, o którym mowa w art. 98b ust. 5 – w przypadku żołnierza rezerwy, który wcześniej nie odbywał czynnej służby wojskowej.

7. Wykształcenie, o którym mowa w ust. 6 pkt 3, przewidziane dla stanowisk przeznaczonych dla danego korpusu, nie dotyczy żołnierzy rezerwy posiadających już w tym korpusie odpowiedni stopień wojskowy.

8. Zawarcie kontraktu może być również uzależnione od posiadania przez żołnierza rezerwy poświadczenia bezpieczeństwa lub posiadania orzeczenia wojskowej pracowni psychologicznej o braku przeciwwskazań do pełnienia służby wymagającej szczególnych predyspozycji psychofizycznych albo o zdolności do pełnienia służby poza granicami państwa. Przed zawarciem kontraktu dowódca jednostki wojskowej lub wojskowy komendant uzupełnień może wystąpić o przeprowadzenie postępowania sprawdzającego lub skierować do wojskowej pracowni psychologicznej na badania psychologiczne.

9. Kontrakt wygasa w przypadku uchylecia lub wygaśnięcia przydziału kryzysowego, a także w przypadku pisemnej rezygnacji przez żołnierza rezerwy z zawartego kontraktu dokonanej przed dniem, w którym decyzja o nadaniu przydziału kryzysowego stała się ostateczna, albo nieprzyjęcia przydziału kryzysowego w określonym terminie.

10. Przedłużenie okresu obowiązywania kontraktu lub zmiana stanowiska służbowego nie wymaga zawarcia kolejnego kontraktu i następuje w drodze pisemnej zmiany zawartego kontraktu.

11. Właściwy do zmiany kontraktu jest dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz będzie wykonywał obowiązki w ramach Narodowych Sił Rezerwowych.

12. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb zawierania kontraktu, uwzględniając potrzebę sprawnego ustalania przydatności do służby wojskowej osób ubiegających się o jego zawarcie oraz współpracy wojskowych komendantów uzupełnień i dowódców jednostek wojskowych;
- 2) wzór wniosku zawierającego informację ochotnika o przygotowaniu zawodowym oraz szczególnych kwalifikacjach i umiejętnościach przydatnych w służbie wojskowej oraz wzór kontraktu zawierającego elementy określone w art. 59b ust. 5, wraz z koniecznymi pouczeniami o prawach i obowiązkach ochotnika, uwzględniając konieczność zachowania najprostszej formy wzorów.”;

11) w art. 60:

- a) po ust. 7 dodaje się ust. 7a w brzmieniu:

„7a. Powołanie do odbycia ćwiczeń wojskowych przeprowadzanych w trybie natychmiastowego stawiennictwa oraz okresowej służby wojskowej pełnionej w trybie natychmiastowego stawiennictwa zarządza Szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.”,

- b) po ust. 8a dodaje się ust. 8b i 8c w brzmieniu:

„8b. W celu powołania żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe do czynnej służby wojskowej, o której mowa w ust. 8 lub 8a, żołnierzom tym można doręczyć karty powołania bez określonego terminu stawiennictwa do tej służby, z jednoczesnym wskazaniem, że termin ten zostanie podany przez wojskowego komendanta uzupełnień lub dowódcę jednostki wojskowej w drodze zawiadomienia, o którym mowa w art. 53 ust. 3b.

8c. Wojskowy komendant uzupełnień informuje pracodawcę osoby powoływanej o jej powołaniu do czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny oraz gdy powołanie następuje w trybie natychmiastowego stawiennictwa. W przypadku żołnierza rezerwy powołanego na ćwiczenia wojskowe rotacyjne powiadamia go

również o dniach, w których te ćwiczenia będą odbywane, i o zmianach w wykazie tych ćwiczeń.”;

12) w art. 64 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej i żołnierze rezerwy, którzy w związku z nadaniem przydziałów kryzysowych lub przydziałów mobilizacyjnych mają lub będą mieć dostęp do informacji niejawnych, podlegają, na zasadach określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych, właściwemu postępowaniu sprawdzającemu. Zwykle postępowanie sprawdzające przeprowadza na pisemne polecenie dowódcy jednostki wojskowej lub wojskowego komendanta uzupełnień pełnomocnik do spraw ochrony informacji niejawnych, natomiast poszerzone postępowanie sprawdzające przeprowadza Służba Kontrwywiadu Wojskowego na pisemny wniosek odpowiednio dowódcy jednostki wojskowej lub właściwego wojskowego komendanta uzupełnień.”;

13) w art. 65 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Żołnierze w czynnej służbie wojskowej i żołnierze rezerwy, biorąc udział w zgromadzeniach o charakterze politycznym, nie mogą występować w umundurowaniu oraz odznakach i oznakach wojskowych.

4. Przepisów ust. 2 nie stosuje się w przypadku kandydowania żołnierza w czynnej służbie wojskowej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej lub Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, Parlamentu Europejskiego lub organów samorządu terytorialnego.”;

14) w art. 71 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. Żołnierz-kobieta, pełniący czynną służbę wojskową, podlega zwolnieniu z tej służby z powodu uznania za czasowo niezdolnego do czynnej służby wojskowej ze względu na ciążę. Z dniem zwolnienia ze służby dowódca jednostki wojskowej przenosi tego żołnierza do rezerwy.”;

15) w art. 98a w ust. 4 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Do służby przygotowawczej może być powołana osoba niekarana za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego, posiadająca obywatelstwo polskie, odpowiednią zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia czynnej służby wojskowej, wiek co najmniej osiemnastu lat i wykształcenie.”;

16) w art. 98b ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Żołnierzy służby przygotowawczej, w ramach kształcenia, można szkolić również w jednostkach wojskowych.”;

17) w art. 98d po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Czas trwania służby przygotowawczej w przypadku absolwentów szkół realizujących programy innowacyjne lub eksperymentalne przysposobienia obronnego lub edukacji dla bezpieczeństwa oraz członków organizacji pozarządowych, którzy odbyli w tych szkołach lub organizacjach pozarządowych szkolenie odpowiadające w określonym zakresie programowi kształcenia realizowanemu w ramach służby przygotowawczej, może być ograniczony – stosownie do regulaminu kształcenia tej służby – pod warunkiem zawarcia porozumienia w tej sprawie przez szkołę lub organizację pozarządową z komendantem szkoły wojskowej lub ośrodka szkolenia, o których mowa w art. 98b ust. 1.”;

18) w art. 98e:

- a) w ust. 2 uchyla się pkt 8,
- b) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Żołnierza pełniącego służbę przygotowawczą można zwolnić z tej służby przed upływem czasu jej trwania, w przypadku niezyskiwania przez niego zadowalających wyników w nauce lub niezaliczenia egzaminów prowadzonych zgodnie z programem szkolenia, a także na jego pisemny wniosek, złożony drogą służbową i uzasadniony szczególnie ważnymi względami osobistymi lub rodzinnymi.”;

19) art. 98g otrzymuje brzmienie:

„Art. 98g. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) szczegółowe warunki, tryb i terminy powoływania do służby przygotowawczej, w tym wzór wniosku i dokumenty składane o powołanie do tej służby, oraz przypadki i terminy zwalniania z tej służby, uwzględniając potrzeby uzupełnieniowe Sił Zbrojnych, w tym potrzeby Narodowych Sił Rezerwowych i różne okresy kształcenia;
- 2) regulamin kształcenia żołnierzy służby przygotowawczej, przebieg służby przygotowawczej oraz przebieg i czas trwania kształcenia, w zależności od korpusu, na którego potrzeby żołnierz będzie kształcony, uwzględniając potrzebę optymalizacji efektów tego kształcenia.”;

20) po art. 98g dodaje się art. 98h w brzmieniu:

„Art. 98h. 1. W czasie trwania służby przygotowawczej oraz w przypadku zwolnienia z tej służby żołnierz podlega opiniowaniu służbowemu w formie opinii służbowej albo oceny służbowej.

2. Opiniowanie służbowe prowadzi w formie pisemnej przełożony żołnierza.

3. Opinia służbowa o żołnierzu służby przygotowawczej zawiera ocenę przebiegu jego dotychczasowej służby wojskowej, w tym ocenę wykonywania przez niego zadań służbowych i przestrzegania dyscypliny wojskowej oraz przepisów o ochronie informacji niejawnych, oraz określa jego cechy osobowe, predyspozycje i uzdolnienia. Opinia służbowa może zawierać również ocenę służbową.

4. Ocena służbowa żołnierza służby przygotowawczej zawiera informacje pozwalające na określenie możliwości dalszego wykorzystania żołnierza w ramach powszechnego obowiązku obrony, w tym na potrzeby Narodowych Sił Rezerwowych.

5. Od opinii służbowej lub oceny służbowej żołnierzowi służby przygotowawczej przysługuje odwołanie do bezpośredniego przełożonego sporządzającego opinię albo ocenę.

6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb opiniowania służbowego, w tym metodologię dokonywania oceny w opiniowaniu służbowym i skalę ocen,
- 2) tryb postępowania odwoławczego od opinii służbowej i oceny służbowej – uwzględniając konieczność uzyskania informacji w zakresie przydatności żołnierza do dalszej służby wojskowej, cele i charakter tej służby oraz prawo żołnierza do wniesienia odwołania od opinii służbowej i oceny służbowej.”;

21) art. 99a otrzymuje brzmienie:

„Art. 99a. 1. Żołnierze rezerwy, którym nadano przydziały kryzysowe, tworzą Narodowe Siły Rezerwowe.

2. Nadanie przydziału kryzysowego żołnierzowi w czynnej służbie wojskowej oraz żołnierzowi pełniącemu zawodową służbę wojskową lub służbę kandydacką następuje nie wcześniej niż z dniem jego zwolnienia z tej służby, ze skutkiem następującym po dniu zwolnienia.

3. Przydział kryzysowy nadaje się na okres od dwóch do sześciu lat albo na okres zawieszenia, o którym mowa w art. 58 ust. 3a, z możliwością jego ponownego nadania.

Jeżeli przydział kryzysowy nie został ponownie nadany, zmieniony lub uchylony, wygasa on z mocy prawa po upływie okresu, na który go nadano.

4. Przydziały kryzysowe nadaje oraz uchyla wojskowy komendant uzupełnień, w porozumieniu z dowódcą jednostki wojskowej.

5. Nadanie przydziału kryzysowego następuje w formie karty przydziału kryzysowego stanowiącej decyzję administracyjną. W karcie przydziału kryzysowego nie podaje się uzasadnienia.

6. Nadanie przydziału kryzysowego jest tożsame z nadaniem przydziału mobilizacyjnego na to samo stanowisko służbowe występujące również w czasie wojny, o ile nie zostanie nadany przydział mobilizacyjny na inne stanowisko służbowe.

7. Kartę przydziału kryzysowego wojskowy komendant uzupełnień doręcza w trybie, o którym mowa w art. 52, albo w trybie określonym w art. 39 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego. Kartę przydziału kryzysowego można również doręczyć żołnierzom rezerwy w dniu zawarcia kontraktu lub żołnierzom, o których mowa w ust. 2, w dniu zwolnienia ze służby wojskowej, w jednostce wojskowej, w tym w szkole wojskowej i ośrodku szkolenia. Pracownikom zatrudnionym w jednostkach wojskowych kartę przydziału kryzysowego można doręczyć także w miejscu pracy.

8. Do czasu wygaśnięcia lub uchylecia przydziału kryzysowego żołnierz rezerwy jest obowiązany do wykonywania obowiązków wynikających z tego przydziału.

9. Zmiana przydziału kryzysowego żołnierzowi rezerwy może nastąpić, za zgodą lub na wniosek dowódcy jednostki wojskowej, jeżeli takie są potrzeby Sił Zbrojnych, w szczególności w przypadku konieczności wyznaczenia żołnierza na inne stanowisko służbowe:

- 1) w ramach stanowisk określonych w kontrakcie;
- 2) w związku z mianowaniem na wyższy stopień wojskowy;
- 3) w innej jednostce wojskowej, w przypadku rozformowania jednostki wojskowej, w której posiadał dotychczasowy przydział kryzysowy;
- 4) w przypadku zniesienia w etacie jednostki wojskowej stanowiska służbowego, na które posiadał dotychczasowy przydział kryzysowy;
- 5) w przypadku utraty lub niezyskania uprawnień lub kwalifikacji zawodowych wymaganych na dotychczasowym stanowisku służbowym, o ile występuje

potrzeba zmiany przydziału kryzysowego na stanowisko, na którym są wymagane inne uprawnienia lub kwalifikacje;

- 6) w przypadku podwyższenia dotychczasowych lub nabycia nowych uprawnień lub kwalifikacji zawodowych wymaganych lub przydatnych na innym stanowisku;
- 7) złożenia wniosku w tej sprawie przez żołnierza rezerwy.

10. Zmiana przydziału kryzysowego nie wymaga zawarcia kolejnego kontraktu, o ile następuje w okresie i na czas obowiązywania kontraktu. W przypadku zmiany przydziału kryzysowego na stanowisko służbowe występujące w innej jednostce wojskowej niż określona w zawartym kontrakcie wymagana jest zgoda lub wniosek żołnierza rezerwy.

11. Uchylenie przydziału kryzysowego żołnierzowi rezerwy następuje w przypadku:

- 1) zrzeczenia się obywatelstwa polskiego;
- 2) osiągnięcia wieku określonego w art. 58 ust. 4 – odpowiednio do posiadanego stopnia wojskowego;
- 3) wyboru na posła, w tym do Parlamentu Europejskiego, senatora, na kierownicze stanowisko państwowe oraz do organów wykonawczych samorządu terytorialnego;
- 4) uznania ze względu na stan zdrowia za czasowo niezdolnego do czynnej służby wojskowej lub niezdolnego do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju albo za trwale i całkowicie niezdolnego do czynnej służby wojskowej w czasie pokoju oraz w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;
- 5) utraty stopnia wojskowego albo degradacji;
- 6) zwolnienia z okresowej służby wojskowej w wyniku prawomocnego orzeczenia kary dyscyplinarnej usunięcia z tej służby;
- 7) prawomocnego orzeczenia środka karnego pozbawienia praw publicznych;
- 8) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności albo karę aresztu wojskowego, bez warunkowego zawieszenia jej wykonania;
- 9) powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego;
- 10) niewyrażenia przez żołnierza rezerwy zgody na zmianę przydziału kryzysowego na stanowisko służbowe w innej jednostce wojskowej, w przypadku rozformowania jednostki wojskowej, w której posiadał dotychczasowy przydział kryzysowy;

- 11) niewyrażenia przez żołnierza rezerwy zgody na zmianę przydziału kryzysowego na inne stanowisko służbowe, w przypadku zniesienia w etacie jednostki wojskowej stanowiska służbowego, na które posiadał dotychczasowy przydział kryzysowy;
- 12) zaistnienia okoliczności wyłączających możliwość nadania przydziału kryzysowego oraz utraty lub nieuzyskania uprawnień lub kwalifikacji zawodowych wymaganych na stanowisku służbowym oraz jeżeli nie występuje potrzeba zmiany przydziału kryzysowego na inne stanowisko.

12. Uchylenie przydziału kryzysowego żołnierzowi rezerwy może nastąpić, za zgodą lub na wniosek dowódcy jednostki wojskowej, w przypadku:

- 1) odmowy przyjęcia skierowania do wojskowej komisji lekarskiej lub wojskowej pracowni psychologicznej, niezgłoszenia się do tej komisji lub pracowni w określonym terminie i miejscu albo niepoddania się badaniom, do których żołnierz rezerwy został zobowiązany przez tę komisję lub pracownię;
- 2) odmowy przyjęcia lub nieodebrania karty powołania albo niestawienia się, w przypadku powołania do czynnej służby wojskowej, w określonym terminie i miejscu w celu odbycia ćwiczeń wojskowych lub okresowej służby wojskowej;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności albo karę aresztu wojskowego z warunkowym zawieszeniem wykonania tej kary;
- 4) odmowy wydania lub cofnięcia żołnierzowi rezerwy wymaganego poświadczenia bezpieczeństwa albo odmowy wyrażenia zgody na przeprowadzenie postępowania sprawdzającego;
- 5) w przypadkach, o których mowa w ust. 11 pkt 10 i 11, jeżeli brak jest możliwości zmiany przydziału kryzysowego żołnierzowi rezerwy na inne stanowisko służbowe w tej samej lub innej jednostce wojskowej, odpowiadające jego przygotowaniu zawodowemu oraz kwalifikacjom i umiejętnościom przydatnym w Siłach Zbrojnych;
- 6) wniosku żołnierza rezerwy uzasadnionego szczególnie ważnymi względami osobistymi lub rodzinnymi;
- 7) wydania opinii służbowej lub oceny służbowej stwierdzającej nieprzydatność żołnierza rezerwy do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku służbowym lub innym stanowisku służbowym odpowiadającym jego przygotowaniu zawodowemu oraz kwalifikacjom i umiejętnościom.

13. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb nadawania, zmiany i uchylania przydziałów kryzysowych, uwzględniając współdziałanie wojskowego komendanta uzupełnień i dowódcy jednostki wojskowej przy realizacji czynności związanych z nadawaniem i uchylaniem przydziałów kryzysowych oraz wymóg udokumentowania okoliczności powodujących ich nadanie, zmianę lub uchylenie;
  - 2) wzór karty przydziału kryzysowego, zawierającej datę jej wydania, organ wydający, dane osobowe żołnierza rezerwy, w tym stopień wojskowy, imię i nazwisko, dane jednostki wojskowej wraz z nazwą, adresem, pododdziałem, przydział kryzysowy oraz informacje o sposobie postępowania w razie utraty karty, uwzględniając konieczność zachowania możliwie prostej formy wzoru.”;
- 22) uchyla się art. 99b;
- 23) w art. 100 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
„1a. Obowiązek służby wojskowej osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy w czasie pokoju polega na odbywaniu ćwiczeń wojskowych.”;
- 24) w art. 101:
- a) w ust. 2:
    - po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) mogą zostać zobowiązani do odbycia jeden raz przez cały okres pozostawania na przydziałach kryzysowych, ćwiczeń wojskowych długotrwałych;”;
    - po pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 5 w brzmieniu:
„5) na ich wniosek lub za ich zgodą mogą odbywać, w dniach wolnych od pracy, ćwiczenia wojskowe jednodniowe, jeżeli w danym roku kalendarzowym został wyczerpany limit dni przeznaczonych na ćwiczenia wojskowe rotacyjne.”;
  - b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:
„2a. O możliwości powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych, o których mowa w ust. 2 pkt 3a, wojskowy komendant uzupełnień lub dowódca jednostki wojskowej informuje żołnierza rezerwy posiadającego nadany przydział kryzysowy co najmniej przed rozpoczęciem kolejnego okresu szkoleniowego, jednak nie później niż na sześć miesięcy przed przewidywanym terminem powołania na te ćwiczenia.”;

c) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, może wprowadzić obowiązkowe ćwiczenia wojskowe dla żołnierzy rezerwy i osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy, w przypadkach zagrożenia bezpieczeństwa państwa lub wystąpienia potrzeb Sił Zbrojnych, a także w okresie trwania obowiązku odbywania zasadniczej służby wojskowej oraz przeszkolenia wojskowego, uwzględniając cel wprowadzania ćwiczeń wojskowych, kategorie osób objętych obowiązkiem ich odbycia, a także okres, na który wprowadza się ten obowiązek.”;

25) w art. 101b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierze rezerwy odbywają ćwiczenia wojskowe w jednostkach wojskowych i związkach organizacyjnych, a w przypadkach uzasadnionych potrzebami szkoleniowymi mogą je odbywać również w uczelniach wojskowych, szkołach podoficerskich i ośrodkach szkolenia.”;

26) w art. 101c ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wykaz, o którym mowa w ust. 1, może być zmieniany na wniosek żołnierza, w tym w przypadku uzasadnionym jego sytuacją rodzinną i zawodową, a także za jego zgodą, z wyjątkiem zmian wynikających z przeprowadzenia ćwiczeń wojskowych w trybie natychmiastowego stawiennictwa oraz pełnienia okresowej służby wojskowej.”;

27) art. 105 i art. 106 otrzymują brzmienie:

„Art. 105. Przepisów art. 103 i art. 104 nie stosuje się do ćwiczeń wojskowych związanych z udziałem w zwalczaniu klęsk żywiołowych i likwidacji ich skutków, akcjami poszukiwawczymi oraz ratowania życia ludzkiego, a także ćwiczeń, na które powołanie nastąpiło w wyniku ochotniczego zgłoszenia się żołnierza rezerwy lub wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych.

Art. 106. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb powoływania na ćwiczenia wojskowe i zwalniania z tych ćwiczeń,
- 2) sposób odbywania ćwiczeń wojskowych, a także ich liczbę i czas trwania dla poszczególnych grup żołnierzy rezerwy, stosownie do stopnia i rodzaju wyszkolenia wojskowego oraz wykształcenia,
- 3) sposób i tryb postępowania organów wojskowych podczas odbywania ćwiczeń wojskowych w zakresie przyjmowania żołnierzy rezerwy i innych osób do służby

wojskowej, wyznaczania na stanowiska służbowe, zmiany stanowisk służbowych i zwalniania żołnierzy ze stanowisk służbowych, przenoszenia do innych jednostek wojskowych, delegowania i podróży służbowych
– uwzględniając potrzeby uzupełnieniowe Sił Zbrojnych, w tym Narodowych Sił Rezerwowych, zróżnicowane okresy szkolenia w jednostkach wojskowych, konieczność zapewnienia sprawnego przyjęcia osób powołanych do odbycia tych ćwiczeń oraz cel dokonywania tych czynności.”;

28) w art. 108:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Okresową służbę wojskową pełni się w jednostkach wojskowych i związkach organizacyjnych, a w przypadku wyznaczenia lub skierowania do służby, o której mowa w ust. 5, również na stanowiskach służbowych lub funkcjach wojskowych występujących poza tymi jednostkami lub związkami.”,

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W ramach okresowej służby wojskowej żołnierz rezerwy może być wyznaczony lub skierowany do pełnienia tej służby poza granicami państwa. Zobowiązanie żołnierza rezerwy do pełnienia służby poza granicami państwa, o którym mowa w art. 59b ust. 5 pkt 9, stanowi jednocześnie pisemną zgodę, o której mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. Nr 162, poz. 1117, z późn. zm.³⁾).”,

c) po ust. 5 dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:

„5a. Wyznaczenie lub skierowanie, w ramach okresowej służby wojskowej, żołnierza rezerwy posiadającego nadany przydział kryzysowy do pełnienia tej służby poza granicami państwa nie wymaga zmiany lub uchylecia dotychczasowego i nadania nowego przydziału kryzysowego.

5b. Wyznaczenie lub skierowanie, w ramach okresowej służby wojskowej, żołnierza rezerwy nieposiadającego nadanego przydziału kryzysowego do pełnienia tej służby poza granicami państwa może nastąpić za pisemną zgodą lub na wniosek tego żołnierza.”,

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135, z 2009 r. Nr 79, poz. 669 i Nr 161, poz. 1278, z 2010 r. Nr 240, poz. 1601, z 2011 r. Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 908.

d) ust. 6 i 7 otrzymują brzmienie:

„6. Czas trwania okresowej służby wojskowej nie może przekraczać łącznie dwudziestu czterech miesięcy. Czas ten może zostać wydłużony za zgodą żołnierza rezerwy łącznie nie dłużej niż do czterdziestu ośmiu miesięcy przez:

- 1) dowódcę jednostki wojskowej – w trakcie pełnienia tej służby;
- 2) wojskowego komenda uzupełnień – przed powołaniem do jej pełnienia.

7. Czas pełnienia okresowej służby wojskowej poza granicami państwa nie może jednorazowo trwać dłużej niż dziewięć miesięcy. Czas ten jest liczony od dnia przekroczenia granicy państwowej do dnia przekroczenia tej granicy w drodze powrotnej po zakończeniu służby.”,

e) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Żołnierza rezerwy posiadającego nadany przydział kryzysowy zwalnia się z okresowej służby wojskowej przed upływem czasu, o którym w ust. 6 lub 7, również w przypadku uchylenia jego przydziału kryzysowego lub wystąpienia okoliczności uzasadniających jego uchylenie.”,

f) uchyla się ust. 10,

g) ust. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, sposób pełnienia okresowej służby wojskowej oraz tryb postępowania organów wojskowych w zakresie przyjmowania żołnierzy rezerwy do okresowej służby wojskowej, wyznaczania na stanowiska służbowe, zmiany stanowisk służbowych i zwalniania żołnierzy ze stanowisk służbowych, przenoszenia do innych jednostek wojskowych, delegowania i podróży służbowych, w tym wyznaczania i kierowania do pełnienia służby poza granicami państwa, uwzględniając konieczność zapewnienia sprawnego przyjęcia osób powołanych do odbycia tej służby oraz cel dokonywania tych czynności.”;

29) po art. 108 dodaje się art. 108a w brzmieniu:

„Art. 108a. 1. W czasie odbywania ćwiczeń wojskowych i w czasie trwania okresowej służby wojskowej żołnierz rezerwy podlega opiniowaniu służbowemu w formie opinii służbowej albo oceny służbowej.

2. Opiniowanie służbowe prowadzi w formie pisemnej przełożony żołnierz mający uprawnienia co najmniej dowódcy kompanii.

3. Opinia służbowa żołnierza rezerwy zawiera ocenę przebiegu jego dotychczasowej służby wojskowej, w tym ocenę wykonywania przez niego zadań służbowych i przestrzegania dyscypliny wojskowej oraz przepisów o ochronie informacji niejawnych, oraz określa jego cechy osobowe, predyspozycje i uzdolnienia. Opinia służbowa może zawierać również ocenę służbową.

4. Ocena służbowa żołnierza rezerwy zawiera informacje pozwalające na określenie możliwości dalszego wykorzystania żołnierza rezerwy w ramach powszechnego obowiązku obrony.

5. W przypadku żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe opiniowanie służbowe można prowadzić również poza służbą wojskową, w szczególności na potrzeby zmiany przydziału kryzysowego, powołania do zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej, mianowania na wyższy stopień wojskowy lub przyznania wyróżnienia.

6. W przypadku żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe opinia służbowa zawiera informacje pozwalające na określenie przydatności żołnierza do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku służbowym lub innym stanowisku służbowym odpowiadającym jego przygotowaniu zawodowemu oraz kwalifikacjom i umiejętnościom w tej samej lub innej jednostce wojskowej.

7. Od opinii służbowej lub oceny służbowej żołnierzowi rezerwy przysługuje odwołanie do bezpośredniego przełożonego sporządzającego opinię albo ocenę.

8. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób i tryb opiniowania służbowego, w tym metodologię dokonywania oceny w opiniowaniu służbowym i skalę ocen,
- 2) tryb postępowania odwoławczego od opinii służbowej i oceny służbowej – uwzględniając konieczność uzyskania informacji w zakresie przydatności żołnierza do dalszej służby wojskowej oraz prawo żołnierza do wniesienia odwołania od opinii służbowej i oceny służbowej.”;

30) w art. 119a:

- a) ust. 1–3 otrzymują brzmienie:

„1. Żołnierzowi rezerwy oraz osobie przeniesionej do rezerwy niebędącej żołnierzem rezerwy, który odbył ćwiczenia wojskowe, z wyjątkiem ćwiczeń trwających do dwudziestu czterech godzin odbywających się w czasie lub dniu wolnym od pracy, przysługuje świadczenie pieniężne rekompensujące utraczone

wynagrodzenie ze stosunku pracy lub stosunku służbowego albo dochód z prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej, które mógłby uzyskać w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych.

2. Świadczenie pieniężne za każdy dzień ćwiczeń wojskowych stanowi kwota 1/21 miesięcznego wynagrodzenia lub dochodu, o których mowa w ust. 1, pomnożona przez liczbę dni odbytych ćwiczeń wojskowych.

3. Kwota dziennego świadczenia pieniężnego nie może być wyższa od 1/21 dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w miesiącu poprzedzającym termin powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych, którego wysokość ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.”,

b) uchyla się ust. 4,

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Świadczenie pieniężne ustala i wypłaca wójt lub burmistrz (prezydent miasta) na udokumentowany wniosek uprawnionego żołnierza rezerwy lub osoby przeniesionej do rezerwy niebędącej żołnierzem rezerwy, złożony nie później niż w ciągu trzech miesięcy od zakończenia ćwiczeń wojskowych.”,

d) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania i tryb wypłacania świadczenia pieniężnego, tryb zwrotu wydatków z tego tytułu organom samorządu terytorialnego oraz tryb postępowania w tych sprawach, uwzględniając potrzebę rekompensaty utraconego wynagrodzenia albo dochodu oraz konieczność zapewnienia sprawności i szybkości postępowania.”;

31) w art. 122 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli pracownik uzyskał podczas odbywania czynnej służby wojskowej inne lub wyższe kwalifikacje zawodowe, pracodawca jest obowiązany na wniosek pracownika zatrudnić go w miarę możliwości na stanowisku, które odpowiada kwalifikacjom nabytym w Siłach Zbrojnych.”;

32) art. 127 otrzymuje brzmienie:

„Art. 127. 1. Wójt lub burmistrz (prezydent miasta), w drodze decyzji administracyjnej, uznaje osobę, której doręczono kartę powołania do odbycia czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem czynnej służby wojskowej trwającej poniżej trzydziestu dni i okresowej służby wojskowej, oraz żołnierza odbywającego tę służbę, na jego

wniosek lub wniosek członka rodziny, o którym mowa w art. 128 ust. 2, za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny albo, na jego wniosek, za żołnierza samotnego.

2. Żołnierzem samotnym w rozumieniu ustawy jest osoba niebędąca w związku małżeńskim, prowadząca odrębne gospodarstwo domowe, samodzielnie zajmująca lokal mieszkalny lub dom mieszkalny, w którym jest zameldowana na pobyt stały, jeżeli nie ma innych osób zobowiązanych do pokrywania należności z tytułu zajmowania tego lokalu lub domu mieszkalnego.

3. Decyzję, o której mowa w ust. 1, wydaje wójt lub burmistrz (prezydent miasta) właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu czasowego trwającego ponad trzy miesiące w dniu doręczenia osobie karty powołania do czynnej służby wojskowej, a w stosunku do żołnierza odbywającego czynną służbę wojskową – w dniu stawienia się do odbycia tej służby.

4. Decyzję wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) doręcza się osobie, która złożyła wniosek, wraz z uzasadnieniem.

5. Od decyzji wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) przysługuje osobie, która złożyła wniosek, odwołanie do wojewody w terminie czternastu dni od dnia doręczenia decyzji. Decyzja może być zmieniona przez wojewodę również z urzędu, jeżeli została wydana z naruszeniem przepisów prawa.”;

33) w art. 128 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Członkami rodziny żołnierza odbywającego czynną służbę wojskową, pozostającymi na jego wyłącznym utrzymaniu, są jego małżonek, dzieci, rodzice oraz osoby, względem których żołnierza obciąża obowiązek alimentacyjny, o ile nie uzyskują oni dochodu lub uzyskiwany przez nich dochód z jakiegokolwiek tytułu jest niższy od minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującego w grudniu roku poprzedniego, ustalanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.⁴⁾).”;

34) w art. 128a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierzowi, z wyjątkiem żołnierza odbywającego czynną służbę wojskową poniżej trzydziestu dni lub pełniącego okresową służbę wojskową, na którym ciąży obowiązek alimentacyjny na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu, wypłaca się

⁴⁾ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314.

zasilek w wysokości świadczenia alimentacyjnego, jednak nie wyższy niż kwota, o której mowa w art. 128 ust. 1.”;

35) w art. 128b w ust. 3 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Zasilek wypłaca się za okres pełnienia czynnej służby wojskowej.”;

36) w art. 130 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Członków rodziny żołnierza, z wyjątkiem odbywającego czynną służbę wojskową trwającą poniżej trzydziestu dni lub pełniącego okresową służbę wojskową, którzy zamieszkiwali wspólnie z nim w dniu powołania go do tej służby, nie wolno usuwać przymusowo z lokali mieszkalnych zajmowanych na podstawie tytułu prawnego.”;

37) w art. 131:

a) w ust. 1 zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Żołnierzom uznanym za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny i żołnierzom uznanym za samotnych, w okresie odbywania przez nich czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem czynnej służby wojskowej trwającej poniżej trzydziestu dni oraz okresowej służby wojskowej, na ich udokumentowany wniosek:”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługują również małżonkom żołnierzy odbywających czynną służbę wojskową, z wyjątkiem czynnej służby wojskowej trwającej poniżej trzydziestu dni oraz okresowej służby wojskowej, jeżeli ze względu na nie żołnierze zostali uznani za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny.”;

c) uchyla się ust. 5,

d) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Wójtowie lub burmistrzowie (prezydenci miast) wypłacają należności i opłaty, o których mowa w ust. 1 pkt 1, od dnia stawienia się żołnierza do czynnej służby wojskowej.”;

e) uchyla się ust. 8;

38) w art. 132 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

1) sposób i tryb pokrywania należności i opłat, o których mowa w art. 131 ust. 1 pkt 1, oraz wysokość ryczałtu, o którym mowa w art. 131 ust. 7, uwzględniając

- konieczność udokumentowania okoliczności uzasadniających pokrycie tych należności i opłat oraz stawki czynszu określonego przez właściwą jednostkę samorządu terytorialnego dla lokalu mieszkalnego o porównywalnej powierzchni użytkowej z uwzględnieniem standardu tego lokalu;
- 2) tryb zwrotu organom samorządu terytorialnego wydatków poniesionych na cele wymienione w ust. 1, uwzględniając potrzebę zapewnienia szybkości i sprawności zwrotu wydatków;
  - 3) tryb zawieszania spłat pożyczek i kredytów, o których mowa w art. 131 ust. 1 pkt 2, uwzględniając potrzebę sprawności i szybkości postępowania oraz konieczność udokumentowania wniosku o zawieszenie spłaty.”;
- 39) w art. 132a ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Żołnierzom, którzy odbyli zasadniczą służbę wojskową w ustalonym czasie jej trwania na stanowiskach służbowych lub funkcjach wojskowych odpowiadających ich kwalifikacjom nabytym przed powołaniem do tej służby, wypłaca się ekwiwalent pieniężny z tytułu poniesionych przed powołaniem do tej służby kosztów związanych z uzyskaniem kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych, zrewaloryzowany o prognozowany w ustawie budżetowej na dany rok wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych obowiązujący w dniu zwolnienia żołnierza ze służby.”;
- 40) w art. 132b ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Osoby przeznaczone do odbycia zasadniczej służby wojskowej mogą być kierowane do odbycia szkolenia (kursu) w celu uzyskania kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych.”;
- 41) art. 132c otrzymuje brzmienie:
- „Art. 132c. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) kwalifikacje przydatne w Siłach Zbrojnych, o których mowa w art. 132a ust. 1 i art. 132b ust. 1,
  - 2) wzór umowy, o której mowa w art. 132a ust. 3 i art. 132b ust. 3,
  - 3) sposób i tryb naliczania i wypłacania ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w art. 132a ust. 1
- uwzględniając klasyfikację zawodów i specjalności określoną na podstawie art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku

pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.⁵⁾), prawa i obowiązki stron umowy oraz okres, po którego upływie wypłacany jest ekwiwalent.”;

42) w art. 132d w ust. 1:

- a) uchyla się pkt 2 i 6,
- b) w pkt 8 uchyla się lit. e;

43) po art. 132d dodaje się art. 132e–132g w brzmieniu:

„Art. 132e. 1. Żołnierzom skierowanym lub wyznaczonym do pełnienia okresowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługują następujące uprawnienia i świadczenia:

- 1) prawo przebywania w miejscu pełnienia służby wraz z małżonkiem i dziećmi;
- 2) prawo do nieodpłatnego zakwaterowania w lokalu mieszkalnym, wraz z niezbędnym umeblowaniem i wyposażeniem, albo prawo do równoważnika pieniężnego na wynajęcie lokalu mieszkalnego, odpowiednio do zajmowanego stanowiska służbowego oraz liczby uprawnionych i przesiedlonych członków rodziny;
- 3) prawo do ryczałtu na pokrycie niektórych świadczeń związanych z użytkowaniem lokalu mieszkalnego;
- 4) zwrot opłat związanych z nauką dzieci w szkole podstawowej, gimnazjum i szkole średniej;
- 5) zwrot niezbędnych, udokumentowanych kosztów leczenia w państwie, w którym pełni służbę, oraz kosztów leczenia uprawnionych i przesiedlonych członków rodziny;
- 6) bezpłatne zakwaterowanie i wyżywienie;
- 7) bezpłatne świadczenia zdrowotne oraz bezpłatne zaopatrzenie w produkty lecznicze i wyroby medyczne, oraz wyposażenie wyrobów medycznych, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz. U. Nr 107, poz. 679, z 2011 r. Nr 102, poz. 586, Nr 113, poz. 657);

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 81, poz. 531, Nr 238, poz. 1578, Nr 239, poz. 1593, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725 i 1726, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1206 i 1211 i Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 589, 637, 769, 1456 i 1548.

- 8) bezpłatny przewóz:
- a) z kraju do miejsca pełnienia służby i z powrotem, w związku z rozpoczęciem i zakończeniem pełnienia służby poza granicami państwa,
  - b) z miejsca pełnienia służby do kraju i z powrotem, w razie śmierci członka najbliższej rodziny;
- 9) indywidualne i zbiorowe ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków zaistniałych w czasie pełnienia służby poza granicami państwa, wskutek których nastąpiło uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć żołnierza.

2. Żołnierzom skierowanym lub wyznaczonym do pełnienia okresowej służby wojskowej poza granicami państwa, po zakończeniu służby w ramach tego skierowania lub wyznaczenia, udziela się urlopu aklimatyzacyjnego w wymiarze jednego dnia roboczego za każde rozpoczęte dziesięć dni pełnienia służby poza granicami państwa. Urlopu udziela dowódca jednostki wojskowej, w której żołnierz zajmuje stanowisko służbowe albo do której został skierowany lub wyznaczony w ramach pełnienia okresowej służby wojskowej. Wymiar urlopu aklimatyzacyjnego nie może przekroczyć dwudziestu dwóch dni roboczych.

3. Żołnierzom skierowanym lub wyznaczonym do pełnienia okresowej służby wojskowej poza granicami państwa przysługują coroczne bezpłatne badania profilaktyczne na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o służbie medycyny pracy (Dz. U. z 2004 r. Nr 125, poz. 1317, z późn. zm.⁶⁾).

4. Żołnierze skierowani lub wyznaczeni do okresowej służby wojskowej poza granicami państwa podlegają bezpłatnym badaniom lekarskim i psychologicznym oraz szczepieniom ochronnym.

5. Żołnierze powracający do kraju po zakończeniu okresowej służby wojskowej poza granicami państwa podlegają bezpłatnym badaniom lekarskim i psychologicznym, z możliwością skierowania na turnusy leczniczo-profilaktyczne. Turnusy leczniczo-profilaktyczne obejmują działania leczniczo-rehabilitacyjne oraz profilaktyki zdrowotnej, w tym profilaktyki psychologicznej, którym podlegają żołnierze rezerwy pełniący służbę okresową poza granicami państwa chorzy lub ranni oraz którzy doznali urazu psychicznego lub wymaga tego ich stan psychofizyczny.

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 141, poz. 1011, z 2008 r. Nr 220, poz. 1416 i Nr 234, poz. 1570 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

6. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, tryb udzielania urlopu aklimatyzacyjnego i kierowania na turnusy leczniczo-profilaktyczne, ramowy program tych turnusów, a także organ kierujący dokonujący oceny aktualnego stanu zdrowia żołnierzy, o których mowa w ust. 5, i wskazujący miejsce prowadzenia turnusów leczniczo-profilaktycznych, uwzględniając potrzeby żołnierzy wynikające z ich aktualnego stanu zdrowia, w tym konieczność zapewnienia pełnej rekonwalescencji oraz umożliwienia im dalszego leczenia lub rehabilitacji po zakończeniu pobytu na turnusie leczniczo-profilaktycznym oraz uwzględniając warunki pełnienia służby.

Art. 132f. 1. Żołnierzom rezerwy, którzy wykonywali obowiązki w ramach Narodowych Sił Rezerwowych przez okres co najmniej trzech lat na stanowiskach służbowych lub funkcjach wojskowych odpowiadających ich kwalifikacjom nabytym przed zawarciem kontraktu lub w jego trakcie, wypłaca się ekwiwalent pieniężny z tytułu poniesionych kosztów przed zawarciem kontraktu, zrewaloryzowany o prognozowany w ustawie budżetowej na dany rok wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych obowiązujący w dniu zwolnienia żołnierza ze służby wojskowej.

2. Podstawę do wypłaty ekwiwalentu stanowi umowa zawarta pomiędzy wojskowym komendantem uzupełnień a żołnierzem rezerwy, na podstawie której zobowiązał się on do uzyskania przed zawarciem kontraktu określonych kwalifikacji, a wojskowy komendant zobowiązał się do nadania przydziału kryzysowego na stanowisko służbowe lub funkcję wojskową odpowiadającą uzyskanym kwalifikacjom.

3. Ekwiwalent jest wypłacany po upływie trzech lat wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych. Na wniosek żołnierza rezerwy ekwiwalent można wypłacić przed upływem tego okresu w sytuacji, gdy żołnierz rezerwy zobowiąże się do zwrotu wypłaconego ekwiwalentu w razie uchylecia przydziału kryzysowego z przyczyn niezależnych od organów wojskowych przed upływem tego okresu, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o niezdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby albo powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego.

4. Żołnierze rezerwy, którzy zawarli kontrakt na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych i zobowiązali się do posiadania przydziału kryzysowego nieprzerwanie przez okres nie krótszy niż trzy lata, mogą być kierowani

w celu uzyskania kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych do odbycia szkolenia (kursu), o którym mowa w art. 132b ust. 3.

5. Skierowanie powinno mieć związek z posiadanym przydziałem kryzysowym lub wynikać z potrzeby zmiany przydziału kryzysowego lub potrzeby nadania kolejnego przydziału.

6. Skierowanie może nastąpić na wniosek dowódcy jednostki wojskowej oraz za zgodą żołnierza rezerwy, a jeżeli żołnierz rezerwy jest jednocześnie pracownikiem, to skierowanie może nastąpić po zasięgnięciu opinii pracodawcy.

7. Żołnierz rezerwy ponosi koszty związane ze skierowaniem na szkolenie (kurs) w przypadku:

- 1) nieukończenia szkolenia (kursu) lub nieuzyskania kwalifikacji przydatnych w Siłach Zbrojnych;
- 2) w razie uchylenia przydziału kryzysowego z przyczyn niezależnych od organów wojskowych przed upływem okresu 3 lat posiadania przydziału kryzysowego, z wyjątkiem: orzeczenia o niezdolności do czynnej służby wojskowej, orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby, powołania do zawodowej służby wojskowej albo przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego.

8. Uczestnikom szkolenia (kursu), którzy są pracownikami, przysługuje:

- 1) zwolnienie z pracy na czas niezbędny do odbycia zajęć, z uwzględnieniem czasu koniecznego na dojazd;
- 2) wynagrodzenie w pełnej wysokości za czas zwolnienia z pracy z powodu odbywania zajęć.

9. Koszty związane z realizacją szkolenia (kursu) oraz wynikające ze świadczeń określonych w ust. 8 pokrywane są z części budżetu państwa, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

10. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) kwalifikacje przydatne w Siłach Zbrojnych, o których mowa w ust. 7 pkt 1,
- 2) wzór umowy, o której mowa w ust. 2,
- 3) sposób i tryb naliczania i wypłacania ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w ust. 1

– uwzględniając klasyfikację zawodów i specjalności określoną na podstawie art. 36 ust. 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku

pracy, prawa i obowiązki stron umowy oraz okres czasu, po którego upływie wypłacany jest ekwiwalent.

Art. 132g. 1. Żołnierzowi rezerwy, posiadającemu przydział kryzysowy, można przyznać dofinansowanie kosztów studiów lub nauki albo stażu, kursu lub specjalizacji, zwłaszcza w specjalnościach wojskowych wymagających podwyższonych kwalifikacji, w wymiarze proporcjonalnym do deklarowanego okresu pozostawania na przydziale kryzysowym.

2. Dowódca jednostki wojskowej zawiera z żołnierzem rezerwy posiadającym przydział kryzysowy umowę określającą zasady, wysokość i sposób dofinansowania kosztów, o których mowa w ust. 1, oraz warunki zwrotu tego dofinansowania w przypadku przerwania kształcenia lub wygaśnięcia albo uchylecia przydziału kryzysowego przed określonym w umowie okresem posiadania przydziału kryzysowego, nie dłuższym niż trzy lata od zakończenia kształcenia.

3. Zwrot dofinansowania następuje w przypadku przerwania kształcenia lub wygaśnięcia albo uchylecia przydziału kryzysowego z przyczyn niezależnych od organów wojskowych. Zwrot dofinansowania nie następuje w przypadku orzeczenia o niezdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia służby albo powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby kandydackiej.

4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb udzielania żołnierzom rezerwy, posiadającym nadane przydziały kryzysowe, dofinansowania w związku z pobieraniem przez nich nauki,
  - 2) rodzaj, zakres i wysokość dofinansowania oraz tryb jego zwrotu,
  - 3) sposób dokumentowania poniesionych przez żołnierza rezerwy wydatków objętych dofinansowaniem,
  - 4) wzór umowy, o której mowa w ust. 2
- uwzględniając sprawność postępowania w sprawie dofinansowania, wysokość kosztów rzeczywistych studiów lub nauki albo stażu, kursu lub specjalizacji, możliwość weryfikacji tych kosztów oraz prawa i obowiązki stron umowy.”;

44) w art. 134a:

- a) uchyla się ust. 3 i 4,

b) ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Pracodawca przesyła wniosek w sprawie wypłaty świadczenia, wraz z dokumentami potwierdzającymi poniesione koszty, o których mowa w ust. 2, szefowi wojewódzkiego sztabu wojskowego właściwemu ze względu na jego siedzibę nie później niż przed upływem dziewięćdziesięciu dni od dnia zwolnienia żołnierza rezerwy z ćwiczeń wojskowych lub z pełnienia okresowej służby wojskowej.

6. Kwotę świadczenia ustala właściwy szef wojewódzkiego sztabu wojskowego.”,

c) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Kwota świadczenia za każdy dzień odbywania ćwiczeń wojskowych lub pełnienia okresowej służby wojskowej przez żołnierza rezerwy nie może być wyższa od 1/21 dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, obowiązującego w miesiącu poprzedzającym termin powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych, którego wysokość ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego.”,

d) ust. 12 otrzymuje brzmienie:

„12. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) sposób obliczania poniesionych kosztów, o których mowa w ust. 2,
- 2) wzór wniosku o wypłatę świadczenia, o którym mowa w ust. 4,
- 3) sposób dokumentowania przez pracodawcę poniesionych kosztów,
- 4) tryb wypłacania świadczenia

– uwzględniając możliwość weryfikacji przez właściwego szefa wojewódzkiego sztabu wojskowego przedłożonych dokumentów przed dokonaniem wypłaty świadczenia, konieczny zakres informacji do dokonania rozliczenia oraz kierując się potrzebą zapewnienia sprawności i szybkości postępowania oraz szybkości zwrotu świadczenia.”;

45) art. 161 otrzymuje brzmienie:

„Art. 161. 1. Osobom odbywającym służbę w obronie cywilnej, które zachorowały lub doznały uszczerbku na zdrowiu podczas lub w związku z jej odbywaniem albo w bezpośredniej drodze do miejsca jej odbywania lub w drodze powrotnej, przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej podmiotów

lecniczych niebędących przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, w zakresie i na warunkach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, dla osób nieobjętych powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym są finansowane odpowiednio przez podmioty, o których mowa w art. 138 ust. 3 i 4 oraz w art. 139 ust. 3 ustawy, w których osoby te pełnią służbę.

3. Dokumentami uprawniającymi do korzystania z bezpłatnych świadczeń, o których mowa w ust. 1, w razie zachorowania lub doznania uszczerbku na zdrowiu są: przydział organizacyjno-mobilizacyjny do służby w obronie cywilnej oraz zaświadczenie komendanta oddziału lub kierownika jednostki organizacyjnej, o której mowa w art. 139 ust. 3, stwierdzające, że zachorowanie lub doznanie uszczerbku na zdrowiu miało miejsce podczas lub w związku z odbywaniem tej służby albo w bezpośredniej drodze do miejsca jej odbywania lub w drodze powrotnej, przedkładane podmiotom leczniczym.”;

46) w art. 170:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Osobom wykonującym obowiązek szkolenia ludności w zakresie powszechnej samoobrony, które zachorowały lub doznały uszczerbku na zdrowiu podczas lub w związku z wykonywaniem tego obowiązku albo w bezpośredniej drodze do miejsca jego wykonywania lub w drodze powrotnej, przysługuje prawo do bezpłatnego korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej podmiotów leczniczych niebędących przedsiębiorcami w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej, w zakresie i na warunkach określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, dla osób nieobjętych powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym są finansowane odpowiednio przez podmioty, o których mowa w art. 138 ust. 3 i 4 oraz art. 139 ust. 3, w których osoby te odbywają szkolenie.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Dokumentami uprawniającymi do korzystania z bezpłatnych świadczeń, o których mowa w ust. 1, w razie zachorowania lub doznania uszczerbku na

zdrowiu są: decyzja w sprawie obowiązku udziału w szkoleniu w zakresie powszechnej samoobrony oraz zaświadczenie organizatora szkolenia potwierdzające udział w szkoleniu i stwierdzające, że do zachorowania lub powstania uszczerbku na zdrowiu doszło podczas lub w związku z wykonywaniem tego obowiązku albo w bezpośredniej drodze do miejsca jego wykonywania lub w drodze powrotnej, które należy przedłożyć podmiotom leczniczym.”;

47) w art. 200 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W stosunku do kurierów obowiązek świadczeń osobistych może być nałożony tylko w celu sprawdzenia gotowości mobilizacyjnej Sił Zbrojnych oraz w przypadku powoływania w trybie natychmiastowego stawiennictwa żołnierzy rezerwy posiadających przydziały kryzysowe.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1211) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1b w brzmieniu:

„1a. Uposażenie wypłaca się z góry.

1b. Żołnierzowi pełniącemu służbę przygotowawczą wypłaca się uposażenie z dołu, a na jego wniosek w pierwszym miesiącu pełnienia służby można wypłacić zaliczkę na poczet przyszłego uposażenia, w wysokości stanowiącej równowartość kwoty należnej za okres do 7 dni pełnienia służby przygotowawczej.”;

2) w art. 8 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Żołnierze służby przygotowawczej zwalniani z tej służby przed upływem czasu jej trwania, w przypadkach określonych w art. 98e ust. 2 pkt 1 i 4–7 oraz ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 461, z późn. zm.⁷⁾) oraz żołnierze powołani do odbycia innych rodzajów czynnej służby wojskowej na okres nieprzekraczający trzech miesięcy, tracą prawo do uposażenia z dniem zwolnienia z czynnej służby wojskowej.”;

3) w art. 31 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Żołnierzom rezerwy oraz osobom przeniesionym do rezerwy niebędącym żołnierzami rezerwy, odbywającym ćwiczenia wojskowe, przysługuje za każdy dzień trwania tych ćwiczeń uposażenie zasadnicze według stopnia etatowego zajmowanego stanowiska służbowego.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1101, 1407 i 1445 oraz z 2013 r. poz. 852 i ... .

2. Żołnierzom, o których mowa w ust. 1, wyznaczonym na stanowiska służbowe przewidziane w etatach dla żołnierzy zawodowych jako stanowiska dowódcze, na które posiadają nadane przydziały kryzysowe, dowódca jednostki wojskowej przyznaje dodatek funkcyjny w wysokości do 15% uposażenia zasadniczego przysługującego żołnierzowi według stopnia etatowego.”;

4) po art. 31a dodaje się art. 31b w brzmieniu:

„Art. 31b. Żołnierzowi rezerwy pełniącemu czynną służbę wojskową dowódca jednostki przyznaje dodatek motywacyjny za posiadanie odpowiedniej klasy kwalifikacyjnej, o której mowa w art. 63a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli uzyskał on w ostatnim opiniowaniu służbowym pozytywną ocenę.”;

5) w art. 32 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Odprawa nie przysługuje osobom, które bezpośrednio po odbyciu zasadniczej służby wojskowej lub przeszkolenia wojskowego zostały powołane do zawodowej służby wojskowej lub do służby kandydackiej.”;

6) w art. 34a po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:

„3a. Odprawa nie przysługuje żołnierzom zwolnionym ze służby przygotowawczej w przypadkach określonych w art. 98e ust. 2 pkt 1 i 4–7 oraz ust. 5 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej.

3b. Żołnierzom pełniącym służbę przygotowawczą w kilku okresach odprawa, o której mowa w ust. 3, przysługuje z dniem zwolnienia po ostatnim okresie pełnienia tej służby.”;

7) art. 43 otrzymuje brzmienie:

„Art. 43. 1. Przepisów art. 40 i art. 42 nie stosuje się do zaliczek pobranych przez żołnierza do rozliczenia, które potrąca się z uposażenia i innych należności pieniężnych w pełnej wysokości, niezależnie od potrąceń dokonywanych z innych tytułów.

2. Z uposażenia, o którym mowa w art. 40 ust. 1, dokonuje się potrąceń na podstawie prawomocnego orzeczenia o wymierzeniu kary pieniężnej, wydanego w postępowaniu dyscyplinarnym.”;

8) art. 45 otrzymuje brzmienie:

„Art. 45. Minister Obrony Narodowej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określi, w drodze rozporządzenia:

1) stawki uposażenia zasadniczego żołnierzy wymienionych w art. 30 i art. 31,

- 2) rodzaje i wysokość dodatków do uposażenia uzasadnionych szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej
- uwzględniając przy określaniu stawek uposażenia zasadniczego żołnierzy różne rodzaje czynnej służby wojskowej, korpusy lub stopnie wojskowe albo stopnie etatowe zajmowanych stanowisk służbowych, a w zakresie dodatków wymienionych w pkt 2 – wprowadzając dla żołnierzy, z wyjątkiem przypadków określonych w niniejszej ustawie, takie same rozwiązania niezależnie od rodzaju odbywanej lub pełnionej przez nich czynnej służby wojskowej, oraz uwzględniając czynniki szkodliwe dla zdrowia lub uciążliwe warunki pełnienia służby.”;
- 9) w art. 45a ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia:
- 1) terminy płatności uposażenia, dodatków do uposażenia i innych należności pieniężnych oraz tryb ich wypłacania, uwzględniając sposób wypłaty określony w art. 7 ust. 1a i 1b;
  - 2) tryb pokrywania przez Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej kosztów pogrzebu żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, z wyłączeniem służby okresowej, organy wojskowe właściwe w tych sprawach oraz maksymalną wysokość kosztów pogrzebu żołnierza pokrywanych z budżetu państwa z części, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, uwzględniając miejsce pełnienia służby przez żołnierza, rzeczywiste koszty pogrzebu i koszty związane z przewozem zwłok do miejscowości, w której zmarły żołnierz ma być pochowany, oraz kierując się koniecznością zachowania należytej godności zmarłemu żołnierzowi.”;
- 10) art. 47 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 47. W razie ogłoszenia mobilizacji, w czasie stanu wojennego lub w czasie wojny żołnierze pełniący czynną służbę wojskową otrzymują uposażenie i inne należności pieniężne w wysokości i na zasadach określonych jak dla żołnierzy zawodowych w przepisach ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.⁸⁾.”.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 107, poz. 679, Nr 113, poz. 745, Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 112, poz. 654, Nr 122, poz. 696, Nr 171, poz. 1016 i Nr 236, poz. 1396.

Art. 3. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.⁹⁾) w art. 21 w ust. 1 w pkt 15 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) niezawodowej służby wojskowej lub jej form równorzędnych, z wyjątkiem okresowej służby wojskowej oraz służby przygotowawczej,”.

Art. 4. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. Nr 162, poz. 1117, z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 9 w ust. 1 uchyla się pkt 2.

Art. 5. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.¹¹⁾) w art. 12 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) art. 161 i art. 170 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2012 r. poz. 461, z późn. zm.¹²⁾);”.

Art. 6. Żołnierze pełniący służbę przygotowawczą w dniu wejścia w życie niniejszej ustawy otrzymują uposażenia i należności pieniężne w ramach tej służby w terminach określonych w przepisach dotychczasowych.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po miesiącu ogłoszenia.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. 2012 r. poz. 362, 596, 769, 1278, 1342, 1448, 1529 i 1540 oraz z 2013 r. poz. 21.

¹⁰⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135, z 2009 r. Nr 79, poz. 669 i Nr 161, poz. 1278, z 2010 r. Nr 240, poz. 1601, z 2011 r. Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 908.

¹¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 178, poz. 1374, z 2010 r. Nr 50, poz. 301, Nr 107, poz. 679, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 165, poz. 1116, Nr 182, poz. 1228, Nr 205, poz. 1363, Nr 225, poz. 1465, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1723 i 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 73, poz. 390, Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 113, poz. 657, Nr 122, poz. 696, Nr 138, poz. 808, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1203 i Nr 232, poz. 1378, z 2012 r. poz. 123, 1016, 1342 i 1548 oraz z 2013 r. poz. 154.

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 1101, 1407 i 1445 oraz z 2013 r. poz. 852 i ... .

UZASADNIENIE

Projekt ustawy ma na celu stworzenie możliwości prawnych doskonalenia organizacji i funkcjonowania Narodowych Sił Rezerwowych (NSR). Stworzenie prawnej możliwości podjęcia ochotniczo obowiązków w ramach NSR nastąpiło w wyniku nowelizacji ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej dokonanej ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 161, poz. 1278), która weszła w życie 1 stycznia 2010 r. W ramach prowadzonego procesu profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej nastąpiło utworzenie NSR. Okres funkcjonowania NSR, chociaż stosunkowo krótki, pozwolił jednakże na obserwację procesu tworzenia NSR i naboru ochotników na wytypowane stanowiska służbowe w jednostkach wojskowych oraz zebranie doświadczeń w tym obszarze, co z kolei pozwala na przygotowanie niezbędnych korekt w systemie, pozwalających na dalszy rozwój NSR, zwiększenie atrakcyjności służby, ściślejsze powiązanie jej z przeznaczeniem i działalnością jednostek wojskowych oraz racjonalizację wykorzystania posiadanych zasobów stosownie do potrzeb i możliwości. Narodowe Siły Rezerwowe stanowią ciągle nową jakość uzupełniania Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej stanem osobowym, poprzez nadawanie żołnierzom rezerwy przydziałów kryzysowych na podstawie wcześniej dobrowolnie zawartych kontraktów i po weryfikacji ich przydatności w służbie wojskowej. Żołnierze rezerwy są utrzymywani w dyspozycji do pełnienia służby wojskowej w sytuacjach kryzysowych, a poza nimi – szkoleni w ramach ćwiczeń wojskowych rotacyjnych trwających w różnych dniach w ciągu roku kalendarzowego.

Obecna struktura etatowa Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej czasu pokoju zawiera wyłącznie stanowiska przewidziane dla żołnierzy zawodowych, w które wpisane jest do 20 tys. stanowisk służbowych przeznaczonych dla żołnierzy NSR. W ramach tej liczby stanowisk i w myśl obowiązujących przepisów żołnierzy rezerwy na przydziałach kryzysowych można wyznaczać tylko i wyłącznie na stanowiska etatowe czasu pokoju. Przeznaczanie żołnierzy rezerwy w czasie pokoju na stanowiska służbowe występujące w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny może nastąpić w ramach nadania przydziałów mobilizacyjnych.

Konsekwencją przyjętych rozwiązań jest to, że żołnierze NSR są wyznaczani na stanowiska służbowe istniejące w jednostkach wojskowych w czasie pokoju. W przypadku ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny nie funkcjonuje NSR, ponieważ wtedy jest wprowadzany odrębny rodzaj powszechnej i obowiązkowej służby wojskowej, opartej w pierwszej kolejności na uzupełnianiu stanowisk w ramach nadanych przydziałów mobilizacyjnych, w tym spośród dotychczasowej NSR, a w dalszej kolejności w ramach uzupełnień mobilizacyjnych i wojennych. W związku z powyższym nadanie żołnierzowi rezerwy przydziału kryzysowego na stanowisko służbowe, jeżeli stanowisko to występuje również na czas wojny, jest tożsame z nadaniem przydziału mobilizacyjnego na to samo stanowisko.

Nabór do NSR i ich organizacja są ściśle ze sobą powiązane. Podstawę stanowi wytypowanie stanowisk służbowych przeznaczonych do NSR, następnie weryfikacja przydatności kandydata i zawarcie kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR, a w końcowym etapie ustalenie wykazu ćwiczeń wojskowych i szkolenie żołnierzy rezerwy. Za wszystkie wskazane czynności w ramach tego procesu odpowiada dowódca jednostki wojskowej.

Dotychczasowe ramy prawne organizacji i funkcjonowania NSR zostaną utrzymane. Ze względu na potrzebę ich doskonalenia w niektórych obszarach zakłada się wprowadzenie w nich niezbędnych zmian prawnych, w szczególności w zakresie:

- 1) problematyki naboru i uzupełniania stanowisk służbowych do NSR oraz jego wykorzystania i funkcjonowania – projektowane przepisy, w powiązaniu z już obowiązującymi, powinny służyć stworzeniu swoistej pragmatyki służbowej żołnierzy rezerwy wykonujących obowiązki w ramach NSR;
- 2) szkolenia żołnierzy rezerwy w ramach NSR w celu racjonalizowania czasu, miejsca, bazy i programu szkolenia oraz zapewnienia wyższego poziomu wyszkolenia żołnierzy rezerwy;
- 3) systemu motywacyjnego i zachęcania do służby oraz podnoszenia kwalifikacji przez żołnierzy rezerwy w ramach NSR, w tym w celu ograniczenia liczby rezygnacji z przydziałów kryzysowych i zwiększenia atrakcyjności wykonywanych obowiązków w ramach NSR, a także ograniczenia zjawiska zwalniania się żołnierzy ze służby przygotowawczej przed jej ukończeniem;

- 4) relacji z pracodawcami, organizacjami społecznymi o charakterze proobronnym i innymi podmiotami zainteresowanymi współpracą na rzecz kształtowania i wykorzystania NSR, w celu włączenia określonych podmiotów na rzecz ochotniczego naboru i wykonywania obowiązków w ramach NSR przez związanych z tymi podmiotami żołnierzy rezerwy.

Ponadto regulacje dotyczą szeroko rozumianego wykorzystania zasobów rezerw osobowych, w tym ich gromadzenia oraz przeznaczania na potrzeby użycia w sytuacjach zagrożeń. Projekt ma na celu również usprawnienie procesu zarządzania administracją wojskową na szczeblu centralnym. Nabór kandydatów do NSR, a następnie realizacja uprawnień i wykonywanie obowiązków przez żołnierzy rezerwy w ramach NSR, zależy bowiem również od dobrze funkcjonującej administracji wojskowej. W obszarze tworzenia NSR i uzupełnienia stanowisk służbowych wytypowanych dla ich potrzeb, terenowe organy administracji wojskowej (TOAW) podejmowały szereg czynności i przedsięwzięć cechujących się wysokim stopniem profesjonalizmu przy wdrażaniu nowych regulacji prawnych oraz zapewnieniu funkcjonowania nowego obszaru działalności służbowej Sił Zbrojnych RP, którym są Narodowe Siły Rezerwowe. Istnieje jednak potrzeba skonsolidowania tych działań, a przede wszystkim skrócenie drogi rozstrzygania spraw i kierowania tymi organami. Funkcjonowanie pośrednich struktur dowodzenia w pionie administracji wojskowej wydłuża czas konieczny do zapewnienia jednolitego stosowania regulacji prawnych, wytyczania kierunków działań i zachowania ich zgodności z ustaleniami podejmowanymi na poziomie centralnym.

Aktualnie, po zniesieniu z dniem 1 stycznia 2012 r. okręgów wojskowych, terenowymi organami wykonawczymi Ministra Obrony Narodowej w sprawach operacyjno-obronnych i rządowej administracji niezespólonej są szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych (WSzW) oraz wojskowi komendanci uzupełnień (WKU), jako organy administracji rządowej niezespólonej. Zgodnie z ustawą o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej organami tymi kieruje Szef Inspektoratu Wsparcia SZ (IWspSZ). Podporządkowanie tych organów odbiegało od ogólnych zasad funkcjonowania administracji publicznej, gdyż organy administracji rządowej niezespólonej powinny być podporządkowane bezpośrednio właściwemu ministrowi. Szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych i wojskowi komendanci uzupełnień będą podporządkowani Ministrowi Obrony Narodowej od dnia 1 stycznia 2014 r. na mocy

zmiany ustawy o urzędzie Ministra Obrony Narodowej. Minister Obrony Narodowej, w drodze rozporządzenia, tworzy wojewódzkie sztaby wojskowe i wojskowe komendy uzupełnień, określa ich terytorialny zasięg działania i co najważniejsze określa zadania szefów wojewódzkich sztabów wojskowych i wojskowych komendantów uzupełnień. Racjonalne jest zatem wyłączenie z tego podporządkowania szczebla pośredniego – Szefa Inspektoratu Wsparcia SZ – między Ministrem Obrony Narodowej a TOAW w zakresie kierowania tymi organami i przekazanie zadań w tym zakresie Ministrowi Obrony Narodowej.

Powyższe umożliwi skupienie zadań związanych z kierowaniem i organizowaniem funkcjonowania TOAW w ramach jednej komórki organizacyjnej urzędu Ministra Obrony Narodowej właściwej w sprawach powszechnego obowiązku obrony, uzupełnień i zarządzania zasobami rezerw osobowych. Zmiana podporządkowania TOAW ma na celu uproszczenie procesu administrowania rezerwami osobowymi, który stanowi główny element przygotowywania tych rezerw na czas mobilizacji i wojny. Proces ten jest realizowany na podstawie ewidencji wojskowej osób podlegających powszechnemu obowiązkowi obrony, prowadzonej na trzech szczeblach: centralnym, wojewódzkim i terenowym. Ewidencję wojskową na szczeblu centralnym prowadzi Minister Obrony Narodowej, a na szczeblu wojewódzkim i terenowym odpowiednio szef wojewódzkiego sztabu wojskowego i wojskowy komendant uzupełnień. Aktualnie Szef Inspektoratu Wsparcia SZ, jako organ odpowiedzialny za kierowanie WSzW i WKU, nie posiada w przepisach kompetencji z zakresu przetwarzania danych zgromadzonych w ewidencji wojskowej.

Ponadto za proponowanym nowym podporządkowaniem TOAW przemawia:

- 1) skrócenie (uproszczenie) procesu decyzyjnego;
- 2) spłaszczenie oraz optymalizacja struktur organizacyjnych i kierowania zapewniających funkcjonowanie WSzW i WKU;
- 3) zwiększenie efektywności funkcjonowania WSzW i WKU oraz nadzoru nad realizacją ich zadań;
- 4) ustalenie wspólnego gestora i wykonawcy budżetu zadaniowego;
- 5) odciążenie Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych od konieczności kierowania wojskowymi organami niezespolonej administracji publicznej; IWspSZ jest

podmiotem wyspecjalizowanym w zakresie dowodzenia i zabezpieczenia logistycznego potrzeb Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;

- 6) uproszczenie procesu zarządzania zasobami rezerw osobowych w systemie informatycznym oraz administrowania tym systemem;
- 7) bieżący i bezpośredni kontakt na szczeblu centralnym w zakresie kierowania TOAW z instytucjami uczestniczącymi w procesie zarządzania, kreowania rozwiązań i stanowienia prawa.

Minister Obrony Narodowej, a w ramach urzędu obsługującego jego działalność – szef komórki organizacyjnej właściwej w sprawach powszechnego obowiązku obrony, uzupełnień i zarządzania zasobami osobowymi, przejmie od Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych z dniem 1 stycznia 2014 r.:

- 1) kierowanie działalnością WSzW i WKU w zakresie realizacji zadań w sprawach operacyjno-obronnych i rządowej administracji niezespólonej;
- 2) kierowanie całokształtem prac związanych z administrowaniem zasobami osób podlegających powszechnemu obowiązkowi obrony oraz ochotnikami do czynnej służby wojskowej;
- 3) kierowanie całokształtem prac związanych z uzupełnieniem mobilizacyjnym jednostek organizacyjnych resortu obrony narodowej żołnierzami rezerwy, pojazdami samochodowymi i maszynami, a także statkami powietrznymi, statkami morskimi oraz taborem kolejowym, pobieranymi z gospodarki narodowej.

Powyższe nie spowoduje wzrostu stanu zatrudnienia urzędu Ministra Obrony Narodowej, ponieważ zadanie bezpośredniego kierowania TOAW będzie odbywało się w ramach dotychczasowego limitu stanowisk.

Jednocześnie, zgodnie z potrzebą doskonalenia systemu uzupełnień Sił Zbrojnych stanem osobowym, w tym w szczególności w zakresie naboru żołnierzy rezerwy do NSR, a także dostosowania funkcjonowania administracji wojskowej do potrzeb i systemu powszechnego, nastąpi wyłączenie jej podporządkowania z podległości Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych i włączenie jej w podporządkowanie właściwemu organowi konstytucyjnemu, a mianowicie Ministrowi Obrony Narodowej. Z tego względu w art. 13c nadaje się nowe brzmienie całemu ust. 2. Zadania te, mające ściśle charakter administracji wojskowej, zostaną przypisane Ministrowi Obrony Narodowej, a w ramach regulaminu organizacyjnego jego urzędu – komórce organizacyjnej

właściwej w sprawach powszechnego obowiązku obrony, uzupełnień i zarządzania zasobami rezerw osobowych.

W związku ze zmianą dotyczącą podporządkowania administracji wojskowej i uwzględnieniem zakresu unormowania zawartym w dodanym od dnia 1 stycznia 2012 r. w art. 13c w ust. 2 pkt 5, w brzmieniu określonym ustawą o kontroli w administracji rządowej, istnieje potrzeba korekty tego przepisu, ponieważ przyznaje on zbyt szerokie uprawnienie kontrolne Szefowi Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych – prawo zarządzania i przeprowadzania kontroli w zakresie swojej właściwości. Ustawowe zadania tego podmiotu w istocie bez przeszkód prawnych pozwalają mu kontrolować jednostki wojskowe i związki organizacyjne podległe innym strukturom (dowódcom Rodzajów Sił Zbrojnych), a nawet administrację spoza Ministerstwa Obrony Narodowej, z którą współpracuje w sprawach obronnych lub która zajmuje się zarządzaniem kryzysowym. Z uwagi na rozbieżności interpretacyjne wskazanego przepisu w niniejszym projekcie zawarto nowe brzmienie przepisu, określające zakres kontrolnej odpowiedzialności Szefa Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych dotyczącej podległych związków organizacyjnych i jednostek wojskowych.

Propozycja dodania w art. 14 w ust. 3 pkt 5d zmierza do skorelowania szkolenia żołnierzy rezerwy, aby mogli spełniać wymogi w zakresie uprawnień i kwalifikacji, zarówno w trakcie wykonywania obowiązków w ramach NSR, jak i w środowisku cywilnym, jako pracownicy. Szef WSzW jest organem właściwym do koordynacji przedsięwzięć prowadzonych w ramach pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej żołnierzy i osób zwolnionych z czynnej służby wojskowej oraz członków ich rodzin (rekonwersji). W związku z tym przy organizacji szkoleń dla żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe w zakresie nabywania przez nich kwalifikacji przydatnych w wojsku, organ ten może organizować szkolenia na cywilnym rynku pracy, jak również wykorzystać w tym celu istniejący resortowy system rekonwersji, w tym ośrodki aktywizacji zawodowej, określone w przepisach rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 czerwca 2011 r. w sprawie pomocy w zakresie doradztwa zawodowego, przekwalifikowania, pośrednictwa pracy i odbywania praktyk zawodowych (Dz. U. Nr 134, poz. 784), wydanym na podstawie art. 120 ust. 7 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.). Wykorzystanie resortowej

bazy szkolenia nie wymaga jednak regulacji ustawowych, ponieważ może się odbywać poprzez ustalenia wewnętrzne.

Obecnie przepis art. 44a ust. 1 stanowi, że osobę powoływaną do czynnej służby wojskowej wojskowy komendant uzupełnień kieruje do wojskowej pracowni psychologicznej w celu wydania orzeczenia psychologicznego w zakresie braku przeciwwskazań do odbywania tej służby na stanowiskach, funkcjach wojskowych lub w rodzajach oraz wyspecjalizowanych służbach Sił Zbrojnych wymagających szczególnych predyspozycji. Redakcja przepisu rodzi wątpliwości interpretacyjne, gdyż sugeruje, że sam fakt powoływania do służby wojskowej stanowi przesłankę kierowania do wojskowej pracowni psychologicznej, a dopiero orzeczenie dotyczy możliwości służby na danym stanowisku, funkcji lub służbie. Powyższe oznaczałoby, że w razie przywrócenia obowiązkowych rodzajów służby wojskowej orzeczenie psychologiczne byłoby wymagane w stosunku do ogółu obywateli powoływanych np. do zasadniczej służby wojskowej lub służby pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, podczas gdy stosowne badania psychologiczne osoby te przechodzą w razie takiej potrzeby i decyzji przewodniczącego powiatowej komisji lekarskiej podczas kwalifikacji wojskowej. Orzeczenie tej komisji o zdolności do czynnej służby wojskowej zawiera zatem domniemanie zdolności psychologicznej do tej służby. Natomiast w istocie sam wymóg kierowania powinien dotyczyć tylko określonych stanowisk, funkcji wojskowych, rodzajów czy wyspecjalizowanych służb wymagających szczególnych predyspozycji, w związku z czym projekt zawęży możliwość przeprowadzania badań psychologicznych do osób powoływanych do czynnej służby wojskowej na stanowiska, funkcje wojskowe lub w rodzajach oraz wyspecjalizowanych służbach Sił Zbrojnych. Wskazane zmiany nie skutkują wydatkami w budżecie państwa, wpłynęłyby jednak na zmniejszenie potencjalnych wydatków budżetowych w przypadku wprowadzania obowiązkowych rodzajów czynnej służby wojskowej.

Wprowadza się regulację uwzględniającą konieczność kierowania do wojskowej pracowni psychologicznej również osób, które złożyły wniosek o zawarcie kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR na określonych stanowiskach, funkcjach wojskowych lub w rodzajach Sił Zbrojnych oraz wyspecjalizowanych służbach Sił Zbrojnych. Wymóg posiadania takiego orzeczenia stanowi wprawdzie warunek zawarcia kontraktu, jednak nie został on odpowiednio wyartykułowany w przepisach

dotyczących wojskowych pracowni psychologicznych. Ponadto wprowadza się jasną regulację, że na badania psychologiczne kierowani są żołnierze w czynnej służbie wojskowej w celu wydania orzeczenia psychologicznego w zakresie braku przeciwwskazań do odbywania tej służby na określonym stanowisku służbowym, funkcji wojskowej lub w rodzajach Sił Zbrojnych oraz wyspecjalizowanych służbach Sił Zbrojnych.

Doprecyzowano również przepisy w zakresie kontroli wykonywania i dokumentowania badań psychologicznych oraz wydawania orzeczeń psychologicznych oraz wyeliminowano lukę w postaci braku wskazania podmiotu uprawnionego do kierowania do wojskowych pracowni psychologicznych w celu wydania orzeczenia psychologicznego w zakresie przeciwwskazań do pełnienia określonego rodzaju służby wojskowej w odniesieniu do żołnierzy czynnej służby wojskowej.

Projekt dostosowuje również ustawę o powszechnym obowiązku obrony RP do ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, z późn. zm.). Obecnie funkcjonuje obowiązek zgłaszania wójtom lub burmistrzom albo właściwym organom wojskowym przez osoby podlegające obowiązkowi czynnej służby wojskowej zmian miejsca pobytu (zamieszkania), imienia, nazwiska, wykształcenia i zawodu, a także faktu wyjazdu za granicę na okres dłuższy niż trzy miesiące oraz powrotu z tego wyjazdu. Nastąpi dostosowanie okresu przebywania za granicą skutkującego dopełnieniem wojskowego obowiązku meldunkowego do okresu ustalonego w tej ustawie o ewidencji ludności.

Propozycja dodania w art. 58 ust. 3a ma na celu zwiększenie uprawnień kobiet i zrównanie ich praw z mężczyznami. W czasie ciąży i w okresie po porodzie nastąpi zawieszenie przydziału kryzysowego. Rozwiązanie to pozwoli przyjąć po tym okresie żołnierza rezerwy-kobietę na dotychczasowy przydział kryzysowy bez potrzeby uruchomienia ponownie całej procedury dotyczącej zawarcia nowego kontraktu. Jednocześnie w okresie tego zawieszenia byłoby możliwe czasowe obsadzenie stanowiska służbowego inną osobą.

Zmiany w art. 59a ustawy umożliwią nadawanie przydziałów mobilizacyjnych żołnierzom zwalnianym z czynnej służby wojskowej, również z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej z jednoczesnym przeniesieniem do rezerwy, z tym że ze skutkiem następującym po dniu tego zwolnienia, a zatem w istocie ze skutkiem

dotyczącym żołnierzy rezerwy. Przepis ten będzie miał istotne znaczenie szczególnie w przypadku służby przygotowawczej, a także służb obowiązkowych po ich wprowadzeniu, gdyż odbywają je w istocie osoby nieposiadające statusu żołnierza rezerwy. W tym celu zakłada się też umożliwienie doręczania kart mobilizacyjnych w czasie czynnej służby wojskowej, co ograniczy przypadki wzywania osób w tym celu do siedziby wojskowych komend uzupełnień. Ponadto propozycja przepisu jednoznacznie wiąże fakt nadawania przydziału kryzysowego z nadaniem przydziału mobilizacyjnego na to samo lub inne stanowisko służbowe.

Projekt zawiera również propozycje zmian obszaru zawierania kontraktów na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych. Zmiany odnoszą się głównie do żołnierzy pełniących służbę przygotowawczą lub odbywających ćwiczenia wojskowe. Krótki okres pełnienia tych rodzajów służby wojskowej stwarza konieczność wcześniejszego, niż to było dotychczas, podjęcia i sfinalizowania procedury zawarcia wskazanego kontraktu oraz uniknięcia ewentualnych problemów organizacyjnych w ostatnich trzech dniach ich pełnienia. Ponadto wcześniejsze zawarcie kontraktu wpływa na ukierunkowanie kształcenia w służbie przygotowawczej (w fazie specjalistycznej) oraz doskonalenie przydatnych na przyszłym stanowisku, określonym w kontrakcie, umiejętności i zdobywanie potrzebnej wiedzy w danej specjalności. Zgodnie z proponowaną treścią art. 59b ust. 3 ustawy żołnierz rezerwy nie jest jedynym podmiotem, z którym może być zawarty kontrakt na wykonywanie obowiązków w ramach NSR. Kontrakt może być zawarty również z żołnierzem w czynnej służbie wojskowej oraz z żołnierzem pełniącym zawodową służbę wojskową lub służbę kandydacką, który ochotniczo zgłosił się do wykonywania obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych i który złożył pisemny wniosek do wojskowego komendanta uzupełnień o zawarcie kontraktu oraz spełnia warunki do jego zawarcia. Natomiast wprowadzany w art. 99a przepis ust. 10 ma na celu uelastycznienie instytucji przydziałów kryzysowych następujących w wyniku zawartych kontraktów na wykonywanie obowiązków w ramach NSR. Występująca niekiedy potrzeba zmiany stanowiska połączona ze zmianą stopnia wojskowego w tej samej lub innej jednostce wojskowej lub przedłużenie okresu obowiązywania dotychczasowego kontraktu wymaga uruchomienia procedury zawarcia nowego kontraktu, podczas gdy może się to odbyć na zasadzie jego pisemnego aneksowania i nie wymaga przeprowadzania szeregu czynności sprawdzających w jednostce wojskowej. Zatem przepis ten zawiera

przypadki, w których jednocześnie będzie możliwa zmiana treści kontraktu oraz sposób jej wprowadzania, bez potrzeby zawierania nowego kontraktu, a tym samym bez potrzeby ponownej weryfikacji i sprawdzania kandydata do NSR. Natomiast wskazany w ust. 9 organ jest organem właściwym do aneksowania kontraktu w formie pisemnej, uwzględniając w nim zakres wprowadzanych zmian i czas ich obowiązywania.

Określona obecnie granica piętnastu lat łącznego przebywania na przydziale kryzysowym nie wydaje się być racjonalna, gdyż wpływa destrukcyjnie na żołnierza NSR w kontekście kształtowania i planowania przez niego ścieżki rozwoju zawodowego. Z punktu widzenia Sił Zbrojnych nie jest korzystne, gdy podnoszący kwalifikacje i umiejętności zawodowe żołnierz NSR ma wyznaczone ograniczenia czasowe w tym zakresie. Bez perspektywy pełnego rozwoju i stabilności służby żołnierz taki nie będzie w pełni angażował się w służbę w celu osiągnięcia coraz lepszych wyników. Jedynym prawnym limitem przebywania na przydziale kryzysowym będzie granica wieku określona w art. 58 ust. 4, odpowiednio do posiadanego stopnia wojskowego, oraz czas przebywania na danym przydziale kryzysowym. W przypadku braku ponownego nadania przydziału kryzysowego wygasa on z mocy prawa. Wygaśnięcie danego przydziału kryzysowego nie wyłączy jednak możliwości zawarcia nowego kontraktu i nadania nowego przydziału, nawet po upływie 15 lat jego trwania.

Projekt ustawy umożliwi nadawanie przydziałów kryzysowych również żołnierzom zwalnianym z czynnej służby wojskowej, z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej z jednoczesnym przeniesieniem do rezerwy, z tym że ze skutkiem następującym po dniu tego zwolnienia, a zatem w istocie ze skutkiem dotyczącym żołnierzy rezerwy. Przepis ten będzie miał istotne znaczenie szczególnie w przypadku służby przygotowawczej, a także służb obowiązkowych, po ich wprowadzeniu, gdyż odbywają je w istocie osoby nieposiadające statusu żołnierza rezerwy.

Projekt ustawy modyfikuje zasady doręczania kart przydziału kryzysowego. Umożliwia się doręczanie kart przydziału kryzysowego w czasie czynnej służby wojskowej, co ograniczy przypadki wzywania żołnierzy rezerwy do wojskowych komend uzupełnień. Regulacja ta ma istotne znaczenie praktyczne, gdyż upraszcza procedurę wręczania karty przydziału kryzysowego. Dotychczas karta taka była wręczana w trybie art. 52 ustawy, a zatem w trybie wezwań wojskowego komendanta uzupełnień, także w odniesieniu do żołnierzy odbywających czynną służbę wojskową, co powodowało

określone problemy organizacyjne (zwalnianie z pracy, dojazd itp.). Obecna propozycja w tej materii zmierza do ustanowienia możliwości wręczenia tej karty w miejscu odbywania tej służby i zapewni pełną zgodność regulacji wykonawczych z ustawą.

Projekt uwzględnia również konieczność dokonania zmiany przydziału kryzysowego w przypadku wystąpienia okoliczności, które uzasadniają wyznaczenie żołnierza na inne stanowisko służbowe. W dotychczasowej praktyce stosuje się instytucję zawarcia nowego kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych i nadanie nowego przydziału kryzysowego zamiast jego zmiany. Problematyczne jest praktyczne zastosowanie w tych sprawach przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego, zważywszy na brak stosownych wzorów zmian w karcie przydziału kryzysowego. Zaproponowany katalog przypadków zmiany przydziału kryzysowego jest otwarty, ponieważ brak jest możliwości wskazania wszelkich przypadków wyczerpujących ten katalog. Jeżeli jednocześnie ze zmianą przydziału kryzysowego łączyć się będzie zmiana miejsca pełnienia służby wojskowej (jednostki wojskowej), wówczas wymagana będzie zgoda żołnierza lub jego wniosek. Ponadto w przepisach tych wyraźnie została uwzględniona kompetencja dowódcy jednostki wojskowej, który może wyrazić zgodę na zmianę lub o nią wnioskować.

Przewiduje się możliwość uchylecia przydziału kryzysowego w przypadku wystąpienia okoliczności, które uniemożliwiłyby zawarcie kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach Narodowych Sił Rezerwowych, a w konsekwencji również nie nadanie takiego przydziału kryzysowego z powodu braku odpowiednich uprawnień i kwalifikacji zawodowych do zajmowania stanowiska służbowego, w tym tych, które żołnierz rezerwy powinien warunkowo uzyskać w toku szkolenia. Dodanie fakultatywnej możliwości uchylecia przydziału kryzysowego wynika z konieczności stworzenia dla dowódcy jednostki wojskowej, w której żołnierz rezerwy posiada nadany przydział kryzysowy, pola manewru do podjęcia stosownej decyzji, w przypadku gdy uznaje zasadność uchylecia takiego przydziału ze względu na negatywną ocenę żołnierza w służbie, a żaden z wymienionych w ustawie warunków uchylecia przydziału kryzysowego nie zachodzi.

Ponadto treść nowelizowanych przepisów rozszerzono o wskazanie zmian dostosowujących obecne regulacje w zakresie decyzji administracyjnych w sprawie

przydziałów kryzysowych do regulacji Kodeksu postępowania administracyjnego (kpa) w obszarze zamiany stosowanych pojęć – „unieważnienia” na „uchylenie”.

Powołanie do niektórych rodzajów czynnej służby wojskowej w określonym celu może nastąpić w trybie natychmiastowego stawiennictwa, w tzw. trybie alarmowym. Przepisy art. 60 wyraźnie wskazują przesłanki zarządzania takiego trybu i sposób jego przeprowadzenia, jednak brak jest przepisu kompetencyjnego dotyczącego wskazania organu wojskowego właściwego do uruchomienia tego rodzaju czynnej służby wojskowej. W związku z tym, ze względu na szczególny charakter tego powołania i służby wojskowej pełnionej w trybie natychmiastowego stawiennictwa, zasadne jest zachowanie „odgórnego” zarządzania jej uruchomienia. W dotychczasowych regulacjach prawnych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych podmiotem tym jest Szef Sztabu Generalnego, jako organ konstytucyjny i zarazem odpowiedzialny za dowodzenie, szkolenie i gotowość Sił Zbrojnych w okresie pokoju. Przepis ten dotyczy zarządzenia powołania do służb pełnionych w trybie natychmiastowego stawiennictwa w okresie pokoju, a zatem ćwiczeń wojskowych i okresowej służby wojskowej, natomiast w przypadku czynnej służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny taka regulacja jest zbędna, z uwagi na automatyzm jej uruchomienia w razie wystąpienia określonych przesłanek. Proponowana zmiana uwzględni szczególny rodzaj zobowiązań podjętych ochotniczo przez żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe, w tym w zakresie możliwości podjęcia służby wojskowej w trybie natychmiastowego stawiennictwa. Wydaje się, że istniejący system powołania do służby wojskowej w przypadku szczególnej grupy, którą są żołnierze NSR, może nie sprawdzić się w sytuacjach nagłej potrzeby ich użycia do wzmocnienia jednostek wojskowych i wymaga szczególnych rozwiązań prawnych. U podłoża tych rozwiązań znajdują się obecne regulacje dotyczące wojskowego obowiązku meldunkowego żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe zawarte w art. 53 ust. 3b ustawy, a stanowiące o obowiązku ustalenia z dowódcą jednostki wojskowej sposobu zawiadamiania żołnierzy rezerwy o sprawach związanych z tym przydziałem. Szczegółowy sposób powiadamiania o stawieniu się do służby będzie ustalał dowódca jednostki wojskowej, natomiast wojskowy komendant uzupełnień wręczy tym żołnierzom odpowiednio wcześniej kartę powołania. Zaproponowana zmiana w art. 200 ust. 4 ustawy zmierza do stworzenia możliwości powoływania w trybie natychmiastowego stawiennictwa

żołnierzy rezerwy posiadających przydziały kryzysowe w drodze akcji kurierskiej w ramach obecnego systemu. Proponowane regulacje wymagają dodania w ustawie stosownego przepisu, dotyczącego zobowiązania żołnierza rezerwy w treści kontraktu do realizacji nakazanych czynności (stawienia się do służby).

Proponowany przepis uwzględnia postulaty pracodawców w zakresie powiadamiania ich o powołaniu ich pracowników do czynnej służby wojskowej. Projekt przewiduje obowiązek informowania pracodawcy o powołaniu i terminie powołania jego pracownika – żołnierza NSR, na ćwiczenia wojskowe rotacyjne oraz o dniach odbywania tych ćwiczeń.

W przedmiotowym przepisie zwykle postępowanie sprawdzające, w odniesieniu nie tylko do żołnierza rezerwy, ale także do żołnierza w czynnej służbie wojskowej, powierzone jest obecnie wojskowemu komendantowi uzupełnień. W związku z tym proponuje się, aby podmiotem właściwym do podejmowania takiego postępowania w stosunku do żołnierza w czynnej służbie wojskowej był dowódca jednostki wojskowej, działający poprzez podległego pełnomocnika ochrony, co przyspieszy i uprości procedurę w tej materii.

Zmiany w zakresie art. 65 ustawy uwzględniają zasadę zakazu występowania w umundurowaniu żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, w przypadku ich udziału w zgromadzeniach o charakterze politycznym. Projekt obejmuje tą zasadą również żołnierzy rezerwy. Natomiast zmiana w ust. 4 respektuje zasadę apolityczności Sił Zbrojnych. Dotychczasowy przepis stanowił wyjątek od ogólnego zakazu udziału żołnierzy w umundurowaniu w zgromadzeniach o charakterze politycznym w przypadku ich udziału w kampanii wyborczej. Wydaje się, że w takich przypadkach żołnierze nie powinni występować w mundurach i konsekwentnie zakaz ten należałoby rozciągnąć także na żołnierzy rezerwy NSR.

Zmiany w art. 98b mają na celu umożliwienie szkolenia żołnierzy służby przygotowawczej w jednostkach wojskowych niezależnie od korpusu, na którego potrzeby są oni kształceni – projekt umożliwi odbywanie praktyk przez tych żołnierzy, a zwłaszcza podchorążych, w jednostkach wojskowych. Natomiast zmiany w art. 98d wynikają z przyczyn pragmatycznych. W sytuacji kształcenia służby przygotowawczej w szkołach (klasach) o profilu wojskowym lub organizacjach pozarządowych o charakterze proobronnym nie jest konieczne prowadzenie pełnego cyklu takiego

kształcenia dla absolwentów takich szkół. Dla sformalizowania zasad prowadzenia tego szkolenia i w celu zapewnienia odpowiedniej jego jakości przedstawiciele tych szkół i organizacji będą zawierali porozumienia z komendantem szkoły wojskowej lub ośrodka szkolenia realizującego kształcenie w ramach służby przygotowawczej różnice programowe, które będą realizowane w ramach tego szkolenia. Powyższe propozycje wychodzą zarazem naprzeciw postulatом zgłaszanym w tej sprawie przez dyrektorów szkół o profilu wojskowym oraz organizacje pozarządowe. Przewiduje się również, że w aktach wykonawczych w zakresie służby przygotowawczej zostanie przewidziana możliwość załączenia do wniosku o powołanie do tej służby przez kandydata odpowiednich rekomendacji szkoły o profilu wojskowym lub organizacji o charakterze proobronnym, mających wpływ na to powołanie.

Dotychczasowe regulacje art. 98 ustawy umożliwiają obligatoryjne zwolnienie żołnierza ze służby przygotowawczej, po złożeniu przez niego wniosku w tej sprawie. Praktyka pokazuje, że ok. 17% żołnierzy zwalnia się ze służby przed terminem, co powoduje, że poniesione nakłady na szkolenie tych żołnierzy i świadczenia związane ze służbą są niewspółmierne do osiągniętych korzyści w przypadku służby tych osób. Z tego względu zasadne jest przypisanie odpowiedniej roli dowódcy jednostki wojskowej (komendantowi ośrodka szkolenia lub szkoły wojskowej) w tym obszarze poprzez stworzenie możliwości rozpatrzenia wniosku oraz podjęcia decyzji o ewentualnym zwolnieniu żołnierza ze służby, ze względu na szczególnie ważne względy osobiste lub rodzinne. Ponadto projekt wprowadza odrębną przesłankę możliwości zwolnienia żołnierza z tej służby przed upływem czasu jej trwania w przypadku niezyskiwania przez niego zadowalających wyników w nauce lub niezaliczenia egzaminów prowadzonych zgodnie z programem szkolenia.

Z uwagi na konieczność uregulowania w ustawie zasad opiniowania służbowego projekt zawiera przepisy regulujące opiniowanie służbowe w formie opinii służbowej lub oceny służbowej zarówno w odniesieniu do żołnierzy służby przygotowawczej, jak i żołnierzy NSR. W przypadku żołnierzy rezerwy posiadających przydziały kryzysowe brak jest jednak prawnej możliwości ich opiniowania poza służbą wojskową, w tym również w celu przyznania im nagrody pieniężnej lub innego wyróżnienia. Projekt likwiduje lukę prawną w tym zakresie i wprowadza ponadto fakultatywną możliwość uchylenia przydziału kryzysowego, będącą konsekwencją uzyskania negatywnej opinii służbowej w opiniowaniu. Opinia służbowa będzie zawierała ocenę przebiegu

dotychczasowej służby wojskowej, w tym ocenę wykonywania zadań służbowych i przestrzegania dyscypliny wojskowej oraz przepisów o ochronie informacji niejawnych, oraz opisywała cechy osobowe oraz predyspozycje i uzdolnienia żołnierza służby przygotowawczej lub żołnierza rezerwy. Opinia służbowa będzie mogła zawierać również ocenę służbową, w której podane będą informacje pozwalające na określenie możliwości dalszego wykorzystania żołnierza w ramach powszechnego obowiązku obrony, w tym na potrzeby Narodowych Sił Rezerwowych. W przypadku żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe opiniowanie służbowe będzie można prowadzić również poza służbą wojskową, w szczególności na potrzeby zmiany przydziału kryzysowego, powołania do zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej, mianowania na wyższy stopień wojskowy lub przyznania wyróżnienia. Opinia w takim przypadku będzie zawierała informacje pozwalające na określenie przydatności żołnierza do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku służbowym lub innym stanowisku służbowym odpowiadającym jego przygotowaniu zawodowemu oraz kwalifikacjom i umiejętnościom w tej samej lub innej jednostce wojskowej. Od opinii służbowej i oceny służbowej przewiduje się możliwość odwołania do bezpośredniego przełożonego sporządzającego opinię lub ocenę.

Projekt otwiera możliwość odbywania ćwiczeń wojskowych również przez kategorię osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy, wobec których dotychczasowe regulacje w zakresie podmiotowym nie przewidywały wprost takiej regulacji, jak w przypadku żołnierzy rezerwy (art. 100 ust. 1). Zmiany te mają na celu zapewnienie realizacji potrzeb w zakresie szkolenia rezerw osobowych Sił Zbrojnych RP. Ponadto projekt wprowadza zmiany dotyczące ćwiczeń wojskowych, które zmierzają przede wszystkim do poszerzenia możliwości ich odbywania przez żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe. W projektowanym przepisie art. 101 ust. 2 pkt 3 proponuje się wprowadzenie możliwości zobowiązania żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe do odbycia jeden raz, w okresie łącznego pozostawania na przydziałach kryzysowych, ćwiczeń wojskowych długotrwałych. Z uwagi na zachowanie wymogów szkoleniowych, zakładających doskonalenie żołnierza rezerwy w zakresie wymaganych od niego kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym przez niego stanowisku służbowym, powyższa regulacja jest konieczna, gdyż pozwoli na przeprowadzenie szkolenia kursowego lub specjalistycznego w przypadku najbardziej uzdolnionych żołnierzy rezerwy, głównie na

potrzeby ich mianowania do wyższego korpusu. Wprowadzenie możliwości zobowiązania żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe do odbycia dodatkowo ćwiczeń wojskowych długotrwałych jeden raz, przez łączny okres pozostawania w NSR, ma na celu uwzględnienie, że żołnierz ten w okresie przebywania na przydziale kryzysowym znajduje się wprawdzie w dyspozycji do pełnienia czynnej służby wojskowej, jednak przede wszystkim związany jest ze środowiskiem cywilnym, w którym pracuje, mieszka, ma rodzinę itd. W związku z tym w dodawanym w art. 101 ust. 2a projektu zawarto również regulację, zgodnie z którą żołnierz rezerwy będzie informowany z odpowiednim wyprzedzeniem o takiej możliwości. Dodanie natomiast w art. 101 w ust. 2 pkt 5, umożliwiającego odbywanie ćwiczeń wojskowych jednodniowych, wynika nie tylko z celów szkoleniowych, ale przede wszystkim reprezentacyjnych, jak chociażby udział w uroczystościach wojskowych. Jak pokazuje dotychczasowa praktyka, optymalnym sposobem zapewnienia możliwości częstszego kontaktu z jednostką wojskową i zgrywania z kadrą zawodową również w czasie uroczystości reprezentacyjnych jest umożliwienie żołnierzowi rezerwy dobrowolnego odbywania jednodniowych ćwiczeń wojskowych, w przypadku gdy limit ćwiczeń wojskowych rotacyjnych w danym roku został już wyczerpany.

Odmiennej charakter ma zmiana w art. 101 w ust. 10, polegająca na tym, że w miejsce zawartego w tym przepisie odesłania do art. 100 ust. 2 pkt 3, dotyczącego „osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy”, wprowadza się wprost to określenie oraz uszczegółowia wytyczne do zakresu zawartego w nim upoważnienia. Nowelizacja wskazanego przepisu ma na celu dookreślenie możliwej ogólnej przesłanki wprowadzania obowiązkowych ćwiczeń wojskowych dla żołnierzy rezerwy i osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy, poprzez nałożenie wymogu wskazania w wydawanym rozporządzeniu celu wprowadzania ćwiczeń wojskowych, kategorii osób objętych obowiązkiem ich odbycia, a także okresu, na który wprowadza się ten obowiązek.

Zmiana w art. 101c ust. 4 wprowadza możliwość modyfikacji planu ćwiczeń wojskowych rotacyjnych na wniosek żołnierza, w tym w szczególności w przypadku uzasadnionym jego sytuacją rodzinną i zawodową. W konsekwencji wprowadzenia możliwości odbywania dodatkowych ćwiczeń wojskowych w ramach Narodowych Sił Rezerwowych dodana zostanie zmiana w art. 105, która wyłączy stosowanie limitów czasowych dotyczących obowiązkowych ćwiczeń wojskowych.

Zmiany w zakresie art. 101b rozszerzają możliwości odbywania ćwiczeń wojskowych poza jednostkami wojskowymi i związkami organizacyjnymi, o których mowa w art. 3 ust. 4 ustawy. Dla potrzeb szkoleniowych rozszerzenie tej możliwości jest bardzo istotne, ponieważ pozwala wykorzystać w tym celu bazę szkoleniową uczelni wojskowych, szkół podoficerskich oraz ośrodków szkolenia i poprawia jakość szkolenia specjalistycznego, do których typowe jednostki wojskowe operacyjne nie są w pełni przygotowane, a zapewnienie szkolenia specjalistycznego nie jest zasadniczym przeznaczeniem tych jednostek. Wprawdzie uczelnie wojskowe, szkoły podoficerskie oraz ośrodki szkolenia mają charakter jednostek wojskowych, jednakże proponowana regulacja pozwoli na powołanie żołnierzy rezerwy (przede wszystkim chodzi tu o żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe, ponieważ to ta grupa żołnierzy może obywać obecnie ćwiczenia wojskowe w ramach Narodowych Sił Rezerwowych) bezpośrednio do tych instytucji szkolnych, z pominięciem obowiązku stawienia się do jednostki wojskowej, do której żołnierz rezerwy posiada przydział. Proponowana zmiana zatem skróci czas potrzebny na przyjęcie żołnierza w jednostce wojskowej i skierowania na szkolenie, a jednocześnie umożliwi wykorzystanie tych jednostek na potrzeby szkoleniowe. Biorąc pod uwagę stosunkowo krótki czas trwania ćwiczeń wojskowych rotacyjnych, w tym możliwość ich odbywania w kilku okresach, rozwiązanie to zracjonalizuje czas przeznaczony na szkolenie żołnierza, zwłaszcza w przypadku szkolenia na uczelni, w szkole lub ośrodku żołnierzy rezerwy w ramach zwartych pododdziałów. Podkreślić należy, że rozwiązanie to funkcjonuje w przypadku służby przygotowawczej (art. 98b ust. 3 ustawy), a na podstawie dwuletniej obserwacji tego nowego systemu szkolenia okazuje się przedsięwzięciem właściwym i odpowiednim do zastosowania również w stosunku do żołnierzy rezerwy.

Propozycja nowego brzmienia przepisu art. 108 ust. 2 uwzględnia możliwość pełnienia okresowej służby wojskowej również w ramach związków organizacyjnych Sił Zbrojnych RP, o których mowa w art. 3 ust. 4 ustawy. Ponadto przepis ten dostosowuje się do sytuacji pełnienia tej służby poza granicami państwa, do której może nastąpić wyznaczenie żołnierza lub skierowanie na stanowiska służbowe lub funkcje, nawet jeżeli nie są określone w etacie konkretnej jednostki wojskowej lub związku organizacyjnego w kraju. Wyznaczenie do służby poza granicami państwa oznacza często możliwość jej pełnienia w polskich przedstawicielstwach wojskowych przy organizacjach międzynarodowych lub przy międzynarodowych strukturach

wojskowych, bezpośrednio w strukturach organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych strukturach wojskowych, w polskich placówkach zagranicznych czy nawet przy siłach zbrojnych albo przy innych strukturach obronnych państw obcych. W rzeczywistości skierowanie do służby poza granicami państwa następuje nie tylko w ramach jednostek wojskowych określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. Nr 162, poz. 1117, z późn. zm.), ale również w charakterze obserwatorów wojskowych czy w kwaterach, dowództwach i sztabach misji organizacji międzynarodowych lub sił międzynarodowych. W związku z powyższym, proponowane regulacje dostosowują do realnych potrzeb i możliwości pełnienie okresowej służby wojskowej oraz zrównują w tym zakresie status żołnierzy Narodowych Sił Rezerwowych z żołnierzami zawodowymi. Ponadto zdarzyć się może, że zapewnienie potrzeb w tym zakresie, z powodu braku stosownych zasobów wśród kadry zawodowej, byłoby trudne do spełnienia, dlatego słuszną jest możliwość wsparcia w uzupełnieniu określonych stanowisk wojskowych poza granicami państwa przez żołnierzy rezerwy. Z kolei propozycje dodania ust. 5a i 5b uwzględniają możliwość pełnienia okresowej służby wojskowej przez żołnierzy rezerwy poza granicami państwa. Wprowadza się rozróżnienie dla żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe oraz żołnierzy rezerwy spoza NSR. W przypadku żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe uwzględnia się dotychczasowe regulacje w tym obszarze, w tym zgodę na pełnienie służby poza granicami państwa wyrażoną przez żołnierza w zawartym kontrakcie na wykonywanie obowiązków w ramach NSR. Z tego względu wobec tych żołnierzy pełniących służbę poza granicami państwa, która w rzeczy samej może być pełniona poza stanowiskiem służbowym określonym w przydziale kryzysowym, wprowadza się instytucję ciągłości dotychczasowego przydziału kryzysowego. Natomiast w przypadku pozostałych żołnierzy rezerwy, normując pełnienie przez nich okresowej służby wojskowej, zapewnia się wymóg uzyskania ich zgody na wyznaczenie do służby poza granicami państwa, a także – stosownie do treści art. 8 ustawy o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa – wprowadza się wymóg taki w przypadku skierowania do tej służby, rozszerzony o możliwość złożenia wniosku w tej sprawie przez żołnierza rezerwy.

Propozycja nowelizacji w art. 108 ust. 6 i 7 ustawy w zakresie zmiany możliwego czasu trwania okresowej służby wojskowej uwzględnia dobrowolny charakter wyrażenia zgody przez żołnierza rezerwy na taką zmianę, a jednocześnie dostosowuje go do realnych potrzeb Sił Zbrojnych. Z tego względu możliwy czas wydłużenia czasu trwania okresowej służby wojskowej uległby zwiększeniu o kolejne dwanaście miesięcy, co pozwoliłoby na wykorzystanie żołnierza w dłuższej perspektywie oraz umożliwiłoby mu pełnienie służby poza granicami państwa, na konkretnie wyznaczonych stanowiskach, na których służba trwa z reguły trzy lata i wymaga dodatkowego czasu na przygotowanie się do niej i aklimatyzację po powrocie. W tym celu, aby zoptymalizować czas tej służby, wprowadza się możliwość ustalenia czasu jej trwania jeszcze przed powołaniem do niej w ramach postępowania administracyjnego prowadzonego przez wojskowego komendanta uzupełnień.

W zakresie proponowanych zmian w art. 119a należy wskazać, że obecnie świadczenie pieniężne za każdy dzień ćwiczeń wojskowych stanowi równowartość $\frac{1}{30}$ miesięcznego wynagrodzenia lub dochodu pomnożoną przez liczbę dni odbytych ćwiczeń wojskowych, przy czym kwota dziennego świadczenia pieniężnego nie może być wyższa niż $\frac{1}{30}$ dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw. Przepisy wykonawcze do niniejszej ustawy przyjmują za podstawę omawianego świadczenia kwotę wynagrodzenia, którą żołnierz otrzymał ze stosunku pracy lub stosunku służbowego za ostatnie trzy miesiące pełnego miesięcznego wymiaru czasu pracy poprzedzające okres odbytych ćwiczeń wojskowych, podzieloną przez 90 i następnie pomnożoną przez liczbę dni odbytych ćwiczeń wojskowych. Na gruncie cywilnych regulacji analogiczne świadczenie oblicza się w ten sposób, iż miesięczną stawkę wynagrodzenia dzieli się przez liczbę godzin przypadających do przepracowania w danym miesiącu i otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę godzin nieobecności pracownika. Tak obliczoną kwotę odejmuje się od wynagrodzenia przysługującego za cały miesiąc. Stosując taką „cywilną” metodykę liczenia, okazuje się, że żołnierz NSR odbywający ćwiczenia wojskowe będzie miał pomniejszoną pensję, bowiem w miesiącu przypada średnio 21 dni roboczych. Podobne rozwiązanie zostało zastosowane przy wyliczeniu współczynnika ekwiwalentu za urlop żołnierzy zawodowych oraz w § 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz

ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. Nr 2, poz. 14, z późn. zm.). Zatem stosowanie wskaźnika 1/30 miesięcznego wynagrodzenia lub dochodu wynikającego z obowiązujących przepisów wojskowych zaniża świadczenie rekompensujące utracone zarobki, które mógłby uzyskać, gdyby nie odbywał ćwiczeń wojskowych.

Z uwagi na powyższe argumenty proponuje się zmianę obowiązującej regulacji i zastosowanie w tych przepisach metody obliczania świadczenia, o którym mowa wyżej, na podstawie przepisów Kodeksu pracy oraz odpowiednich przepisów dotyczących żołnierzy zawodowych, które określają wymiar dni roboczych lub czas służby w skali miesiąca. Zmiana w art. 119a ust. 1 uwzględnia w katalogu okoliczności uprawniających żołnierza rezerwy do świadczenia pieniężnego rekompensującego utracone wynagrodzenie lub dochód również działalność rolniczą. Powyższa propozycja ma na celu wyeliminowanie zgłoszonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich wątpliwości konstytucyjnych dotyczących regulacji prawnej, zawartej w przepisach ustawy oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania i wypłacania świadczenia pieniężnego żołnierzom rezerwy odbywającym ćwiczenia wojskowe (Dz. U. Nr 13, poz. 155). Zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 119a ust. 8 przepisy rozporządzenia określają szczegółowy sposób ustalania i wypłacania żołnierzowi rezerwy świadczenia pieniężnego rekompensującego utracone wynagrodzenie ze stosunku pracy lub stosunku służbowego albo utracony dochód z prowadzonej działalności gospodarczej, które mógłby uzyskać, gdyby nie odbywał ćwiczeń wojskowych, oraz zwrot wydatków poniesionych z tego tytułu przez organy samorządu terytorialnego. Tymczasem w § 8 ust. 1 pkt 3 wymienionego rozporządzenia uregulowano – w opinii Rzecznika Praw Obywatelskich bez upoważnienia ustawowego – wysokość świadczenia wypłacanego żołnierzowi rezerwy, który utrzymuje się wyłącznie z działalności rolniczej.

Natomiast uchylenie w art. 119a ustawy ust. 4 wynika z faktu, że w okresie czynnej służby wojskowej żołnierz rezerwy będący pracownikiem korzysta z urlopu bezpłatnego – stosownie do treści art. 124 ustawy. W związku z tym przepis dotyczący możliwości dokonania wypłaty wynagrodzenia przez pracodawcę, a następnie żądania zwrotu tej kwoty od organów wojskowych stałby w sprzeczności z zasadą udzielania urlopu bezpłatnego. Jednocześnie w art. 134a ust. 8 proponuje się zmianę polegającą na zastąpieniu wskaźnika „1/30 dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w miesiącu

poprzedzającym termin powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych, którego wysokość ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego” na wskaźnik „1/21 dwupółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w miesiącu poprzedzającym termin powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych, którego wysokość ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego”. Propozycja ta odpowiada zmianom dotyczącym treści art. 119a ust. 2 i 3 w zakresie ustalania wysokości kwoty świadczenia pieniężnego rekompensującego utracone wynagrodzenie ze stosunku pracy lub stosunku służbowego albo dochodu z prowadzonej działalności gospodarczej, które żołnierz rezerwy mógłby uzyskać w okresie, gdyby nie odbywał ćwiczeń wojskowych. Powyższe podyktowane jest koniecznością zachowania wymogu symetryczności rozwiązań w tym zakresie.

W zakresie uprawnień szczególnych żołnierzy podstawowe znaczenie ma zmiana w art. 127 ustawy, w którym proponuje się, aby wójt lub burmistrz (prezydent miasta) miał możliwość uznania żołnierza za posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny i za żołnierza samotnego również w przypadku innych rodzajów czynnej służby wojskowej, poza okresową służbą wojskową. Powyższa zmiana jest podyktowana koniecznością skorelowania przepisów ustawy, gdyż również żołnierze innych rodzajów służby wojskowej (nie tylko zasadniczej służby wojskowej) są objęci szczegółowo wyliczonymi w ustawie uprawnieniami w zakresie: pokrywania opłat i innych należności za zajmowane lokale mieszkalne, zawieszania spłaty pożyczek z zakładowego funduszu mieszkaniowego oraz kredytów i pożyczek bankowych, zasiłku w kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę. Dotychczas brakowało podstawy prawnej do uznawania żołnierzy niektórych rodzajów czynnej służby wojskowej (żołnierzy odbywających ćwiczenia wojskowe lub pełniących służbę w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny) za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny lub za samotnych, co powodowało problemy proceduralne w realizacji ich materialnych uprawnień. Biorąc pod uwagę, że określone uprawnienia nie przysługują żołnierzom okresowej służby wojskowej, proponuje się uwzględnić w wyłączeniu ten rodzaj służby, a także inne rodzaje czynnej służby wojskowej trwającej poniżej trzydziestu dni, jak to ma miejsce obecnie np. w przypadku ćwiczeń wojskowych w zakresie należności mieszkaniowych określonych w art. 131 ust. 5 ustawy. Uważa się, że takie wyłączenie będzie dyscyplinujące również dla żołnierzy do odbywania służby wojskowej w pełnym wymiarze czasowym. Z kolei zmiana

w art. 131 ust. 6 podaje szczegółowo okres, za który nalicza się należności i opłaty mieszkaniowe, uwzględniając w nim prawo żołnierza w tym zakresie, liczone od dnia jego stawienia się do czynnej służby wojskowej.

Zmiany w art. 127, art. 128, art. 128a, art. 128b, art. 130 i art. 131, dotyczące określonych w nich świadczeń socjalnych uprawnionych żołnierzy czynnej służby wojskowej, porządkują i ujednolicają zawarte w nich regulacje. Ich wprowadzenie stanowi konsekwencję przyjęcia założenia, podobnie jak w nowelizacji art. 127, iż za żołnierza posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny oraz za żołnierza samotnego można uznać również osobę powołaną nie tylko do zasadniczej służby wojskowej, ale też do innego rodzaju czynnej służby wojskowej i odbywającą tę służbę, z wyjątkiem okresowej służby wojskowej lub służby poniżej trzydziestu dni.

Istotne znaczenie dla pozyskiwania kandydatów do wykonywania obowiązków w ramach NSR, podnoszenia ich kwalifikacji oraz związania ich w dłuższej perspektywie z jednostką wojskową miałyby – wynikające z omówionych wcześniej zadań TOAW – propozycje zmian dotyczące możliwości nabywania przez żołnierzy rezerwy poza służbą wojskową kwalifikacji przydatnych w wojsku. Obecnie stosowne regulacje prawne dotyczą żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i z uwagi na „zawieszenie” obowiązku odbywania tej służby nie mogą być wykorzystywane. Regulacje te sprawdziły się w praktyce i można je ocenić pozytywnie. Z tego względu, po dokonaniu niezbędnej modyfikacji, można je rozszerzyć również na żołnierzy rezerwy. Proponuje się zatem zachęcić żołnierzy rezerwy zamierzających podjąć obowiązki w ramach NSR do uzyskiwania kwalifikacji przydatnych w wojsku i do zawarcia kontraktu. Wykaz kwalifikacji przydatnych w wojsku określałoby, stosownie do potrzeb, rozporządzenie wydane na podstawie art. 132c ustawy.

W wyniku zawartej umowy z wojskowym komendantem uzupełnień, po okresie minimum trzech lat wykonywania obowiązków w Narodowych Siłach Rezerwowych, żołnierz otrzymywałby rekompensatę finansową w postaci zwrotu kosztów nabycia kwalifikacji. Wcześniejsza wypłata należności będzie możliwa, o ile żołnierz rezerwy zobowiąże się do jej zwrotu w razie uchylecia przydziału kryzysowego z przyczyn niezależnych od organów wojskowych przed upływem ustalonego okresu wykonywania obowiązków w ramach NSR, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego

stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby oraz powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby kandydackiej. Projektowane zmiany umożliwią również kierowanie żołnierzy, którzy zawarli kontrakt i zobowiązali się w nim do posiadania przydziału kryzysowego nieprzerwanie przez okres nie krótszy niż trzy lata, do odbycia szkolenia (kursu) w celu uzyskania kwalifikacji przydatnych w wojsku. Skierowanie następować będzie na wniosek dowódcy jednostki wojskowej i za zgodą żołnierza, a jeżeli żołnierz rezerwy będzie pracownikiem, to skierowanie może zostać uzależnione od uprzedniej opinii pracodawcy. Jeżeli żołnierz rezerwy nie ukończy szkolenia (kursu) lub nie uzyska kwalifikacji przydatnych w wojsku z innych przyczyn, lub w przypadku uchylenia przydziału kryzysowego z przyczyn niezależnych od organów wojskowych przed upływem ustalonego okresu, z wyjątkiem przypadków wynikających z orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby, lub powołania do zawodowej służby wojskowej, lub przyjęcia do służby kandydackiej, żołnierz ten ponosił będzie koszty związane ze skierowaniem na szkolenie (kurs).

Projekt precyzuje uprawnienia żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe. Zgodnie z art. 132g zakłada się możliwość dofinansowania na podstawie obowiązujących kosztów studiów lub nauki albo stażu, kursu lub specjalizacji, w wymiarze proporcjonalnym do deklarowanego okresu pozostawania na przydziale kryzysowym. Finansowanie to odbywało się dotychczas na podstawie przepisów ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Jednakże finansowanie wymienionych form nauki jest możliwe tylko wtedy, gdy ich koszt przekracza sześciokrotność najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego, co obecnie oznacza kwotę ok. 15 tys. zł. Tymczasem przewiduje się, że kwota takiego dofinansowania w przypadku żołnierzy NSR byłaby znacznie niższa, co w istocie uniemożliwia realizację uprawnień w tej materii. Proponuje się zatem, aby omawianego dofinansowania różnych form uzyskiwania kwalifikacji dla żołnierzy NSR nie opierać na wskazanym wyżej minimalnym kryterium finansowym, przyjętym dla żołnierzy zawodowych, lecz rozszerzyć je również na niższy poziom refundacji (poniżej sześciokrotnego uposażenia szeregowego zawodowego) i określić w ustawie zasady przyznawania pomocy. Dofinansowanie będzie przyznawane po spełnieniu ustawowych warunków, na podstawie umowy zawartej z dowódcą jednostki wojskowej, w której określone zostaną zasady dofinansowania, wysokość i sposób dofinansowania kosztów

oraz warunki zwrotu tego dofinansowania. Jednocześnie w projektowanej regulacji zastrzega się przypadki zwrotu kosztów udzielonej pomocy (przerwanie nauki lub wygaśnięcie, z przyczyn niezależnych od organów wojskowych, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby albo powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR, z uwzględnieniem niezawarcia kolejnego kontraktu, przed upływem zadeklarowanego w umowie okresu wykonywania tych obowiązków, nie dłuższym niż 3 lata od zakończenia nauki).

Projekt precyzuje również uprawnienia żołnierzy skierowanych lub wyznaczonych do pełnienia okresowej służby wojskowej poza granicami państwa. Zakres uprawnień przyznawanych wskazanym żołnierzom jest w zasadniczej części zbieżny z uprawnieniami żołnierzy zawodowych pełniących służbę poza granicami kraju. Przedmiotowy projekt rozszerza możliwości pełnienia służby poza granicami kraju przez żołnierzy niezawodowych, a zasadnicze uprawnienia tych żołnierzy zostały określone w art. 132e. Uregulowania dotyczące sytuacji żołnierzy niezawodowych pełniących służbę poza granicami państwa będą zawarte w ustawie o powszechnym obowiązku obrony RP, dlatego dokonana została zmiana tylko w art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa. Zakładane zmiany mają charakter legislacyjny i nie poszerzają zakresu świadczeń żołnierzy związanych z pełnieniem czynnej służby wojskowej, a ich wprowadzenie nie spowoduje zwiększenia wydatków budżetowych.

Finansowanie wyżej wymienionych świadczeń będzie realizowane w ramach wydatków obronnych, czyli poza systemem finansowania opieki zdrowotnej określonym w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.).

Projekt proponuje również zmianę cezurę czasowej przesłania przez pracodawcę wniosku o wypłatę świadczenia, z trzydziestu na pięćdziesiąt dni, co ułatwi pracodawcom przygotowanie dokumentacji w tym zakresie. W tym samym celu zakłada się wprowadzenie zmiany właściwości miejscowej szefa WSzW, określonej według miejsca położenia zakładu pracy, a nie jak obecnie – według położenia jednostki

wojskowej. Należy podkreślić, że propozycje te są zgodne z postulatami zgłaszanymi przez pracodawców. W ustawie zostaną również uregulowane wprost zasady udzielania i korzystania z bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej przez osoby odbywające służbę w obronie cywilnej oraz osoby wykonujące obowiązek szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony, objęte powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym w rozumieniu przepisów ustawy o działalności leczniczej, które zachorowały lub doznały uszczerbku na zdrowiu podczas lub w związku z odbywaniem tej służby albo w bezpośredniej drodze do miejsca jej odbywania lub w drodze powrotnej, w tym:

- a) udzielania i korzystania przez ww. osoby nieobjęte powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym z bezpłatnych świadczeń,
- b) finansowania świadczeń przez poszczególne podmioty zobowiązane do realizacji zadań z zakresu służby w obronie cywilnej oraz szkoleń ludności w zakresie samoobrony.

Zmiany w ustawie o uposażeniu żołnierzy niezawodowych

W przypadku służby przygotowawczej zakłada się zmianę zasady wypłaty uposażenia z „góry” na wypłatę z „dołu”, z jednoczesną możliwością wcześniejszej wypłaty części tego uposażenia w formie zaliczki. Ze względu na niepożądane zjawiska polegające na zwalnianiu się ze służby przygotowawczej znacznej liczby żołnierzy już po kilku dniach jej pełnienia i konieczności wypłacania tym żołnierzom uposażenia za pełny miesiąc, pomimo że nastąpiło wcześniejsze zwolnienie, proponuje się wprowadzić zasadę, że prawo do uposażenia, w przypadku tych żołnierzy, przysługuje za czas jej pełnienia. W świetle powyższego zasadne staje się wprowadzenie nowego terminu wypłaty uposażenia w okresie pełnienia służby przygotowawczej, tzn. miesięczne uposażenie byłoby wypłacane „z dołu” za faktyczny okres pełnienia służby, a nie jak dotychczas „z góry”. Rozwiązanie to pozwoli uniknąć zarówno egzekucji części uposażenia za okres, za który żołnierz je otrzymał, a wskutek wcześniejszego zwolnienia ze służby utracił do niego prawo, jak i również zwrotu składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za okres, gdy żołnierz nie posiadał prawa do uposażenia. Jednak ze względu na fakt, że służba przygotowawcza dotyczy z reguły ludzi młodych i nieposiadających własnego źródła utrzymania, za to niejednokrotnie posiadających różnego rodzaju zobowiązania finansowe powstałe przed powołaniem do czynnej służby wojskowej, w tym względem rodziców lub innych członków rodziny, zakłada się

wprowadzenie możliwości wypłaty tym żołnierzom, na poczet ich przyszłego uposażenia, zaliczki stanowiącej równowartość do 7 dni pełnionej służby przygotowawczej. Zaliczka ta byłaby wypłacana tylko na wniosek żołnierza, jednak nie częściej niż jeden raz w czasie służby i tylko w pierwszym miesiącu jej pełnienia. W przypadku pozostałych rodzajów służby wojskowej pozostawia się wypłacanie uposażenia „z góry”.

W konsekwencji zmian w art. 7 nastąpi również zmiana upoważnienia do wydania rozporządzenia wykonawczego na podstawie art. 45 ust. 2 pkt 1, w którym to właśnie określony został sposób wypłaty uposażenia „z góry” w zakresie dotyczącym wszystkich rodzajów służby wojskowej, w tym służby przygotowawczej. Proponuje się, aby art. 45a ust. 2 upoważniał Ministra Obrony Narodowej do określenia, w drodze rozporządzenia, terminów płatności uposażenia, dodatków do uposażenia i innych należności pieniężnych oraz trybu ich wypłacania, natomiast art. 45 upoważniał go do określenia stawek uposażenia zasadniczego żołnierzy wymienionych w art. 30 i art. 31 oraz rodzaju i wysokości dodatków do uposażenia, uzasadnionych szczególnymi właściwościami lub warunkami służby wojskowej.

Zmiany w art. 8 ust. 3 ustawy mają na celu wyeliminowanie niepożądanego zjawiska, polegającego na wcześniejszym zwalnianiu się żołnierzy z pełnienia służby przygotowawczej (w trakcie tej służby), które powoduje konieczność wypłaty tym żołnierzom określonych należności finansowych. Zmiany te wynikają z przyjęcia zasady, że żołnierzom zwalnianym ze służby przygotowawczej przed jej odbyciem z przyczyn niezależnych od organów wojskowych wypłaca się uposażenie i inne należności pieniężne tylko za czas pełnienia tej służby. Okoliczności wcześniejszego zwolnienia ze służby niezależne od organów wojskowych zostały określone w art. 98e ust. 2 pkt 1 i 4–7 i ust. 2a ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej jako: zrzeczenie się obywatelstwa polskiego, utrata stopnia wojskowego albo degradacja, prawomocne orzeczenie kary dyscyplinarnej usunięcia ze służby przygotowawczej, prawomocne orzeczenie środka karnego pozbawienia praw publicznych lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza, skazanie prawomocnym wyrokiem na karę ograniczenia wolności lub karę pozbawienia wolności oraz złożenie wniosku w tej sprawie przez żołnierza.

Projektowana zmiana w art. 31 ust. 1 i 2 ustawy dotyczy doprecyzowania sposobu określania wysokości uposażenia dla żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe. Należy wskazać, że zasób żołnierzy rezerwy, w szczególności zainteresowanych zawarciem kontraktu do pełnienia obowiązków w ramach NSR, nie składa się tylko z osób spełniających wszystkie wymagane kryteria. W związku z powyższym, jako że za niezbędne uznaje się odpowiednie kwalifikacje, przy zawieraniu kontraktu na pełnienie obowiązków w ramach NSR należało zrezygnować ze zgodności stopnia wojskowego posiadanego przez żołnierza ze stopniem etatowym zajmowanego stanowiska służbowego. W dotychczasowym stanie prawnym wysokość uposażenia, które otrzymują żołnierze w czasie odbywania ćwiczeń wojskowych, zależy od posiadanego stopnia wojskowego. Rozwiązanie takie miało uzasadnienie w okresie funkcjonowania obowiązkowej służby wojskowej, gdyż mobilizowało żołnierzy rezerwy do realizowania zadań na wysokim poziomie, a to przekładało się na uzyskanie wyższych stopni wojskowych. Obecnie, gdy żołnierze NSR są ochotnikami, należy przyjąć zasadę wypłaty uposażenia według zakresu obowiązków i odpowiedzialności, którego wyróżnikiem jest stopień etatowy zajmowanego stanowiska służbowego. Przy takim podejściu takie samo uposażenie będą otrzymywali żołnierze zajmujący identyczne stanowiska, ale posiadający różne stopnie wojskowe, pełniący służbę na takim samym stanowisku etatowym. Powyższa zmiana ma również na celu motywowanie ewentualnych kandydatów do służby w ramach NSR.

Kolejnym elementem motywacyjnym są również zmiany projektowane w art. 31b ustawy. Propozycja nowych przepisów dotyczy przyznania żołnierzom rezerwy pełniącym czynną służbę wojskową dodatku motywacyjnego za posiadanie klas kwalifikacyjnych, o ile uzyskali w ostatniej opinii służbowej pozytywną ocenę. Uprawnienie takie posiadają obecnie żołnierze zawodowi w korpusach podoficerów i szeregowych zawodowych. W przypadku żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową, zgodnie z przepisami ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, również istnieje możliwość nabycia takich klas (obowiązują cztery klasy), jednak brak jest prawnej możliwości przyznania dodatku do uposażenia z tytułu ich posiadania. Proponowane regulacje obejmą jednak nie tylko podoficerów i szeregowych rezerwy, ale są adresowane również do oficerów rezerwy. Szczegóły dotyczące wysokości tego dodatku oraz warunków jego przyznawania i wypłacania

zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej wydanym na podstawie art. 45 ustawy.

Zmiana przepisu art. 32 ust. 6 stanowi korektę legislacyjną w związku z nieaktualnym brzmieniem tego przepisu w wyniku zniesienia nowelizacją ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej przeszkolenia wojskowego w czasie studiów.

Ze względu na wskazane wyżej niepożądane zjawisko wcześniejszego zwalniania się ze służby przygotowawczej proponuje się w zakresie dotyczącym tej służby, w art. 34a w ust. 3a zamieszczenie katalogu okoliczności wyłączających możliwość wypłaty odprawy żołnierzom zwalnianym z tej służby z przyczyn niezależnych od organów wojskowych, a w istocie zawinionych przez żołnierza lub od niego zależnych. Ustawa z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.) zawiera już regulacje dotyczące korpusu szeregowych zawodowych, w tym normujące kwestie uposażeń tych żołnierzy. Dodatkowo dokonano korekty legislacyjnej, będącej konsekwencją wcześniejszych zmian przepisów.

Zmiany w pozostałych ustawach

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361, z późn. zm.) w art. 21 w ust. 1 w pkt 15 zostaną zmienione przepisy odnoszące się do nadterminowej zasadniczej służby wojskowej. Formalne zniesienie tej służby nastąpiło z dniem 1 stycznia 2010 r. w wyniku wejścia w życie ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 161, poz. 1278), natomiast żołnierze pozostawieni w tej służbie, na mocy przepisów przejściowych zawartych w art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. o zmianie ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 79, poz. 669, z późn. zm.), zostali z niej już zwolnieni.

Z uwagi na zasadnicze zmiany materii ustawowej nie zachowuje się w mocy aktów wykonawczych, gdyż do prawidłowego funkcjonowania ustawy po niniejszych zmianach konieczne jest wydanie nowych aktów wykonawczych, z dniem wejścia w życie projektowanych zmian.

Projekt ustawy nie zawiera norm technicznych w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.), dlatego nie podlega notyfikacji ani obowiązkowi przedstawienia instytucjom i organom Unii Europejskiej lub Europejskiemu Bankowi Centralnemu w celu uzyskania opinii.

Stosownie do postanowień art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt ustawy został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronach internetowych Rządowego Centrum Legislacji w zakładce Rządowy Proces Legislacyjny. Po udostępnieniu projektu nie zgłosił się żaden podmiot zainteresowany pracami nad nim.

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projekt aktu prawnego

Projektowana regulacja będzie dotyczyła Ministra Obrony Narodowej, Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, terenowych organów administracji wojskowej, jednostek samorządu terytorialnego, przedsiębiorców oraz organizacji społecznych o charakterze proobronnym i innych podmiotów zainteresowanych współpracą na rzecz kształtowania i wykorzystania Narodowych Sił Rezerwowych. Jednocześnie projektowana ustawa oddziaływać będzie także na żołnierzy rezerwy, osoby powoływane do czynnej służby wojskowej, osoby posiadające pracownicze przydziały mobilizacyjne oraz żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową.

2. Konsultacje społeczne

Projekt założeń projektu ustawy, na podstawie którego opracowano przedstawiony projekt ustawy, był skierowany do Związku Żołnierzy Wojska Polskiego, Federacji Stowarzyszeń Rezerwistów i Weteranów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej i Polskiej Konfederacji Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”. Opinię wyraził jedynie Związek Żołnierzy Wojska Polskiego, który zgłosił wątpliwości co do zasadności wprowadzania możliwości odbywania w trybie ochotniczym dodatkowo ćwiczeń wojskowych jednodniowych oraz zbyt ogólnego opisu zmian dotyczących okresowej służby wojskowej.

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

W odniesieniu do zmian w ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej:

Wśród zasadniczych uwarunkowań wdrożenia w życie przedmiotowej ustawy dokonano oszacowania kosztów w poniżej zestawionych obszarach:

1. Dostosowanie sposobu określania wysokości świadczenia pieniężnego rekompensującego utracone zarobki w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych dla żołnierzy oraz świadczenia pieniężnego dla pracodawców z tytułu zatrudnienia na czas określony nowego pracownika.

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 22 marca 2013 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w lutym 2013 r. przeciętne wynagrodzenie wyniosło 3 709,99 zł;
- 2) liczebność żołnierzy przewidzianych do odbycia trzydziestodniowych ćwiczeń wojskowych w ramach NSR – 20 tys. osób;
- 3) średnia wysokość uposażenia wypłacanego żołnierzowi za jeden dzień ćwiczeń – 80 zł;
- 4) według danych statystycznych około 0,05% żołnierzy rezerwy oraz pracodawców otrzymuje świadczenie pieniężne rekompensujące utracone zarobki oraz świadczenie pieniężne z tytułu zatrudnienia na czas określony nowego pracownika. Łącznie 10 wypłat.

Szacuje się, że roczne skutki finansowe wyniosą około 0,1 mln zł.

2. Umożliwienie nabywania przez żołnierzy rezerwy kwalifikacji na cywilnym rynku pracy przydatnych w wojsku oraz odstąpienie przy udzielaniu pomocy na podnoszenie kwalifikacji od minimalnej wysokości kosztów tej pomocy przekraczających 15 000 zł.

Udzielona pomoc, z uwagi na duże zapotrzebowanie SZ RP na kierowców pojazdów ciężarowych oraz stosunkowo dużą przydatność kwalifikacji w zakresie kierowania pojazdami ciężarowymi, dotyczyć będzie głównie tych zawodów. Dlatego na potrzeby niniejszego projektu, do kalkulacji skutków finansowych, przyjęto następujące założenia dotyczące tej grupy zawodowej:

- 1) koszt kursu prawa jazdy na kategorię „C”, w wymiarze 30 godzin jazdy oraz 20 godzin szkolenia teoretycznego, w zależności od szkoły nauki jazdy, kształtuje się średnio w wysokości 4500 zł (w przypadku innych form kształcenia i nabywania kwalifikacji koszt pobierania nauki jest na zbliżonym poziomie);
- 2) koszty noclegu i przejazdu (w razie ich wystąpienia) kształtują się średnio miesięcznie na osobę w kwocie około 1400 zł;
- 3) zakłada się, że około 2,5% populacji żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe lub w związku z ich nadaniem może ubiegać się o stosowną pomoc finansową (500 osób).

Sama zmiana przepisów nie będzie generowała dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

Szacuje się, że realne wydatki na pokrycie pomocy finansowej z tytułu kosztów pobierania nauki (w tym zwrotu tych kosztów lub sfinansowania kosztów szkolenia osób skierowanych na nie) będą wynosić rocznie ok. 3 mln zł.

Mając na względzie postanowienia art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.), szacuje się, że skutki finansowe wprowadzenia proponowanych regulacji, w okresie 10 lat, wyniosą około 31 mln zł (rocznie po około 3,1 mln zł).

W odniesieniu do zmian w ustawie o uposażeniu żołnierzy niezawodowych:

Wśród zasadniczych uwarunkowań wdrożenia w życie przedmiotowej ustawy dokonano oszacowania kosztów w poniżej zestawionych obszarach:

1. Wprowadzenie wypłaty uposażenia z tytułu ćwiczeń wojskowych według stopnia etatowego stanowiska.

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) limit szkolonych – 20 tys. osób na trzydziestodniowych ćwiczeniach wojskowych odbywanych w ramach NSR;
- 2) przydziały kryzysowe na stanowiska o wyższym stopniu etatowym niż posiadany stopień wojskowy posiada ok. 47% oficerów na stanowiskach oficerskich (tj. 162 osoby), 40% stanowisk oficerskich zajmują podoficerowie (tj. 138 osób) i 23,7% stanowisk podoficerskich zajmują szeregowi (tj. 412 osób). Łącznie 712 osób posiada przydziały kryzysowe o wyższym stopniu etatowym niż stopień wojskowy.

Różnica pomiędzy wielkością wynagrodzeń pobieranych według dotychczasowych zasad, tj. wg posiadanego stopnia wojskowego, a proponowanym projektem wynosi: oficerowie wyznaczeni na wyższe stanowiska służbowe – 40 824 zł, podoficerowie na stanowiskach oficerskich – 86 940 zł, szeregowi na stanowiskach podoficerskich – 138 432 zł. W przypadku wyznaczenia np. żołnierza posiadającego stopień podporucznika (uposażenie miesięczne 3528 zł) na stanowisko kapitana (uposażenie miesięczne 3780 zł) różnica w wielkości uposażenia wyniosłaby 252 zł. Wyznaczenie

natomiast starszego sierżanta (uposażenie miesięczne 2940 zł) na stanowisko porucznika (uposażenie miesięczne 3570 zł) skutkowałoby różnicą 630 zł. Przy wyznaczeniu żołnierza w stopniu szeregowego (uposażenie miesięczne 2352 zł) na stanowisko podoficera, np. na starszego kaprała (uposażenie miesięczne 2688 zł) powstałaby różnica w uposażeniu w kwocie 336 zł.

W zależności od prowadzonych działań przez Siły Zbrojne wynikających z potrzeb uzupełnieniowych i związanej z tym rotacją stanów osobowych, podana liczebność żołnierzy jest wielkością zmienną. Szacuje się jednak, że liczebność ta będzie oscylowała na poziomie ok. 1000, w skali rocznej, w ramach trzydziestodniowych ćwiczeń wojskowych rotacyjnych.

Uwzględniając powyższe założenia, szacuje się, że roczne skutki finansowe z tytułu różnicy powstałej z naliczania uposażenia dla żołnierzy rezerwy według stopnia wojskowego i zajmowanego służbowego stanowiska etatowego wyniosą około 0,3 mln zł (tj. ok. 266 tys. zł).

2. Wprowadzenia mechanizmów utraty świadczeń pieniężnych z powodu wcześniejszego zwolnienia ze służby przygotowawczej.

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) liczba wcześniejszych zwolnień ze służby przygotowawczej przed jej ukończeniem („wykruszenia” przed ukończeniem pełnego okresu szkolenia) wynosi w okresie 2 lat (2011–2012) 805 osób, tj. 9,1% ogółu szkolonych;
- 2) przeciętny okres wcześniejszego zwalniania się żołnierzy ze służby przygotowawczej – 4. lub 5. dzień miesiąca po rozpoczęciu szkolenia;
- 3) limit powołań do służby przygotowawczej – ok. 6 tys. osób rocznie.

Uwzględniając powyższe założenia, szacuje się, że roczne oszczędności finansowe wyniosą około 2,4 mln zł.

3. Wprowadzenie dodatku motywacyjnego z tytułu nabycia klas kwalifikacyjnych.

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) liczebność żołnierzy przewidzianych do odbycia trzydziestodniowych ćwiczeń wojskowych odbywanych w ramach NSR – 20 tys. osób;

- 2) liczba uprawnionych do otrzymywania dodatku motywacyjnego (spełniających wymagane kryteria) – około 3% ogółu żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe (liczba ta odpowiada aktualnej liczbie żołnierzy zawodowych otrzymujących ten dodatek);
- 3) przyjęto najniższą stawkę dodatku motywacyjnego z tytułu posiadania klasy kwalifikacyjnej dla osób uprawnionych – 0,02 kwoty bazowej (30 zł).

Uwzględniając powyższe założenia, szacuje się, że roczne skutki finansowe wyniosą około 18 tys. zł.

Szacuje się, że łączne roczne oszczędności finansowe proponowanych regulacji wyniosą około 2,1 mln zł.

Łączne szacowane koszty wdrożenia projektu w zakresie obu nowelizowanych ustaw:

Mając na względzie postanowienia art. 50 ustawy o finansach publicznych, szacuje się, że zbilansowane skutki finansowe wprowadzenia proponowanych regulacji, w okresie 10 lat, wyniosą około 10 mln zł (rocznie po około 1 mln zł).

Wszelkie wydatki z przedmiotowego tytułu będą pokrywane z budżetu państwa, z części której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

W odniesieniu do zamieszczonych w ustawie zasad udzielania i korzystania z bezpłatnych świadczeń opieki zdrowotnej przez osoby odbywające służbę w obronie cywilnej oraz osoby wykonujące obowiązek szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony:

Wejście w życie tej regulacji nie spowoduje dodatkowych kosztów finansowych dla budżetu państwa oraz budżetu jednostek samorządu terytorialnego, ponieważ koszty związane z zagwarantowaniem bezpłatnego korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej podmiotów leczniczych osobom odbywającym służbę w obronie cywilnej oraz wykonującym obowiązek szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony mieszczą się w kosztach świadczeń przewidzianych w art. 15 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.). Ze względu na znikomą liczbę osób, które mogłyby potencjalnie skorzystać z tego rodzaju świadczeń, a nie byłyby objęte powszechnym ubezpieczeniem zdrowotnym, koszty, jakie zostałyby w tym przypadku poniesione nie są możliwe do oszacowania. Zarówno resort spraw wewnętrznych, jak

i resort zdrowia nie dysponują danymi statystycznymi w tym zakresie. Na podstawie danych Narodowego Funduszu Zdrowia w 2010 r. przeciętne roczne wydatki na świadczenia opieki zdrowotnej (łącznie z lekami) sfinansowane przez NFZ na jedną osobę (dla przykładu: mężczyzna z grupy wiekowej 18–60 lat) wyniosły 939,40 zł.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy

Dostosowanie szkolenia żołnierzy rezerwy tak, aby mogli spełniać wymogi w zakresie uprawnień i kwalifikacji, zarówno w trakcie wykonywania obowiązków w ramach NSR, jak i w środowisku cywilnym, jako pracownicy u przedsiębiorców na określonym terenie, przyczyni się do ich aktywizacji zawodowej. Przy organizacji szkoleń dla żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe w zakresie nabywania przez nich kwalifikacji przydatnych w wojsku, Szef WSzW, jako organ właściwy do koordynacji przedsięwzięć prowadzonych w ramach pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej żołnierzy i osób zwolnionych z czynnej służby wojskowej oraz członków ich rodzin, może organizować szkolenia na cywilnym rynku pracy, jak również wykorzystać w tym celu istniejący resortowy system rekonwersji, w tym resortowe ośrodki aktywizacji zawodowej.

W pozostałym zakresie wejście w życie projektu ustawy nie spowoduje wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Przedmiotowy projekt nie będzie miał wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów

Projektowana ustawa nie będzie miała wpływu na sytuację i rozwój regionów.

13
/

Warszawa, 14 października 2013 r.

Minister
Spraw Zagranicznych

DPUE - 920 - *912* - 13/ma/2
DPUE.920.997.2013 / 4

dot.: RM-10-105-12 z 9.10.2013 r.

Pan Maciej Berek
Sekretarz Rady Ministrów

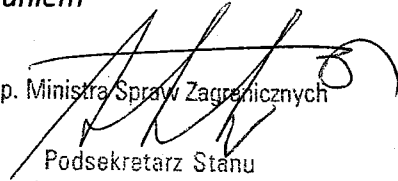
opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej *projektu ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz zmianie ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych oraz niektórych innych ustaw* wyrażona na podstawie art. 13 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2007 r. Nr 65, poz. 437 z późn. zm.) przez ministra właściwego do spraw członkostwa Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej

Szanowny Panie Ministrze,

w związku z przedłożeniem projektu *ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz zmianie ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych oraz niektórych innych ustaw*, pozwalam sobie wyrazić poniższą opinię.

Projekt nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

z up. Ministra Spraw Zagranicznych

Podsekretarz Stanu
Artur Nowak-Far

Do wiadomości:

Pan Tomasz Siemoniak

Minister Obrony Narodowej
www.inforlex.pl